

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:R 12 (795).

LÖRDAGEN DEN 22 MARS 1902.

15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRROGATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	--	---

HOS »HAVETS DIGTER».

DET VAR för ett tiotal år sedan eller mera jag första gången såg »Havets Digter». Jag var ung, mycket ung, och det var med en helig bäfvan jag betraktade skalden. En verklig skald — så måste han se ut! Högre än allt folket, kämpalik, med ett rikt, mörkt hår — och en sådan väldig hatt sedan. Det var på ett fiskläge. Han satt jämte ett par herrar på det lilla hotellets veranda. Framför låg sundet lillabelyst — den ena fiskarbåten stack ut efter den andra. I fjärran aftecknade sig röken från en ångare, som majestätiskt gled fram...

Jag hade sett Holger Drachmann och jag gömde hans bild.

Åren rulla hän. Vi bli äldre, förständigare och ha icke tid att drömma. Vi fixera icke längre bilden i minnet, det försvagas, fördunklas, ju mera livvets mångfald möter oss — och så är det godt att ha en fotografi-kamera som korrektiv.

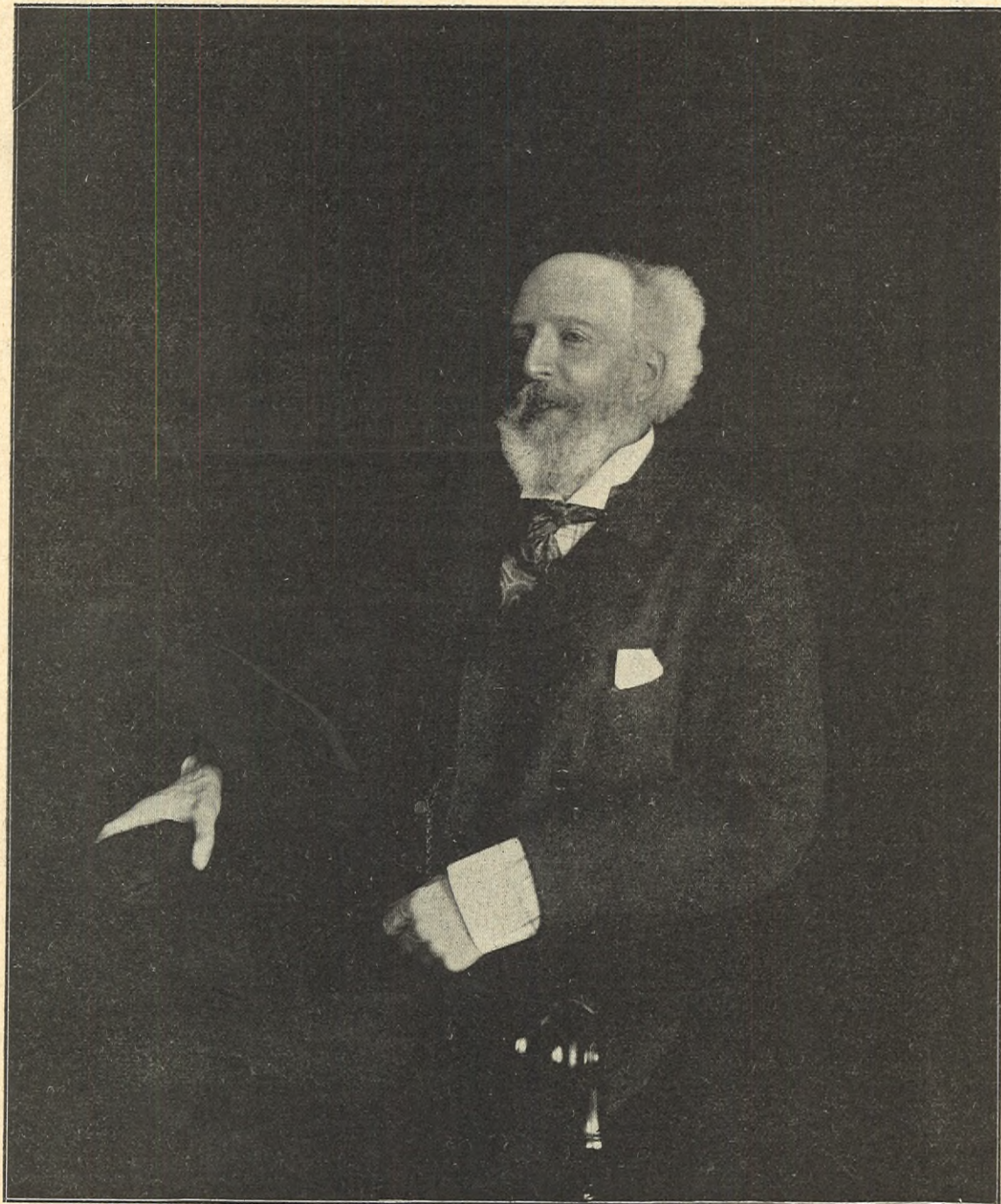
Då jag alltså nyligen försporde, att Holger Drachmann slagit ned sina bopålar i Helsingör, Hamlets stad, tog jag en dag tvärs öfver sundet för att för Iduns räkning fotografera honom. Och här presenteras han nu, sådan han »går och står» i djupaste hvardagslag.

Sannerligen man kan välja en bättre plats, om man vill söka ensamheten, än den Drachmann valt i Hamlets hus. Vintertiden förstås. Här är tyst och fridfullt rundt omkring. Allt tycks vara helgadt åt minnet af den djupsinnigaste och på samma gång mest ryktbare dansk, som någonsin lefvat: Hamlets hus, Hamlets slott, Hamlets park, Hamlets graf äro platser till erinring af den hugstore danarprinsen. Är då denne själf endast en myt, en person, som aldrig existerat, en genialisk dikt blott af den store britten? Drachmann säger nej.

Jag fick vänta ett par minuter: skalden var utgången. Jag tog en liten bok och bläddrade uti. Det var Byrons »Don Juan». Mig synes, att det finnes mera än en jämförelsepunkt hos de båda diktarne. Säkert är, att Drachmann, i likhet med Byron, älskar hafvet med lidelse. Den skandinaviske Byron alltså, Danmarks störste lyriker!

Drachmann såg trött ut. Han är sjuk, öfveranstängd. Men då han rätar upp sig, är han samma imponerande gestalt som förut, med en hållning, som osökt påminner om konung Oscars. Håret och skägget äro alldeles hvita. Och dock är Holger Drachmann icke en gammal man.

Drachmann älskar icke att sitta för fotografen. Och det är tyvärr alltför många, som

*"Både maa vi Bryistet
i Vaarens Bølger
for Vintrens Likket
med Is alle Lunde"
Vilund Smed.*

*Helsingör
Feb. 1902
Holger Drachmann*

delar denna åsikt. Men med prisvärdt tålamod underkastade han sig dock »torturen.»

Jag har här ingalunda ämnat skriva Drachmanns biografi. För dem, som önska en sådan, stå uppslagsböckerna till buds. Här är endast fråga om några skisserade rader till skaldens i sig själf så talande bild.

Stor har hans insats varit i Nordens litteratur. Han är en språkets Benvenuto Cellini eller, hvarför ej, Völund Smed. Det är metall, han med renässansmannens obändiga kraft smider, och det danska språket klingar sällsamt under hans hammarslag.

Drachmann är fåordig, men hans anmärkingar äro träffande, icke utan en udd af sarkasm. På tal om skandinavisk litteratur kom samtalen på Ibsen, och jag framkastade en passant den frågan:

»Hvad männe Ibsen tänker om människorna?»

»Att det vore bättre, om de aldrig funnits,» blef hans svar. Men själf småg Drachmann på det ljusa, hjärtevinnande sätt, som är honom eget.

Det var tid att bryta upp. I stilla tankar gick jag framåt den tomma allén. I vägkrökningen kastade jag en sista afskedsblick mot det idylliska Hamlets hus, där jag tillbringat ett par oförgätliga timmar, och mot dess hvita bakgrund såg jag tecknas kämpagestalten af »Havets Digter», där han drömmande spejade ut öfver de böljor, han så ofta besjungit.

ALFRED B. NILSON.

Palmsöndagsmorgon.

Efter Emanuel Geibel.

Från himlen himmelfft ljuf gjuts daggen ner,
och åt hvar plantas rot den svalka ger.
Sorg försvinne,
tår ej rinne!
från himlen svalkande gjuts daggen ner.

Det går en stilla fläkt från rymdens loft,
grön dalen står, fylld af violers doft.
Jag fringsväfvas,
genombäfvad
af lifvets fläkt, som går från rymdens loft.

Uf änglavångars glans får allt ett sfen,
nu, hjärta, sfruda dig i flådnad ren!
Se, i höjden
solfstensfröjden;
af änglavångars sus får allt ett sfen.

Gör dörren vid! En fonung nalkas blid,
all världen stråle ung och full af frid.
Strö ut palmer,
stäm upp psalmer,
hosianna sjung, en fonung nalkas blid!

E. H. Söderberg.

ENSAM. SKISS AF I. STADE.

Den rymliga gården begränsades på tre sidor af gråa fallfärdiga hus och på den fjärde af en lodrät bergvägg, utför hvilken vattnet strömmade vår och höst.

Det bodde en massa människor i de tre kåkarne, som för länge sedan skulle sjunkit ihop af ålderdomssvagheter, om de inte haft berget att stödja sig emot. Det var folk, som voro ordentligt gifta, och sådana, som utan vidare flyttat ihop, arbetare och arbeterskor, som bodde inne hos någon, och en och annan bättre situationerad enstöring, som bestod sig med lyxen af ett eget kyffe.

Katrina, som förr i världen tjänat i fina hus och nu på gamla dar drog sig fram på att sortera lump, hade ett långt, smalt, mörkt rum i bottenvåningen, och af henne hyrde Hilma ena långväggen för sig och Svea. Hon betalade sex kronor i månaden, men då skulle hon också ha kaffe åt sig och tösen om morgnarna.

Hilma var fabriksarbeterska, och hon hade växt upp så, som de barn få göra, hvilka ha en fattig mor och ingen far.

När hon var sjutton år, kom det en ny disponent till fabriken, och han hade en son, som var så vacker och så god och snäll, som ännu aldrig någon människa varit emot henne. Efter några månader reste han sin väg, lugnande sitt samvete med att flickan naturligtvis varit en dålig, en mycket dålig och fördärfvad en. Men Hilma måste stanna där hon var, och när tiden var inne, föddes lilla Svea, som var full af lif och hälsa, fast hennes mamma på sina knän bedt till vår Herre, att hon måtte födas död eller, om detta vore för mycket begärdt, åtminstone snart måtte dö.

Sedan, längre fram, när allt var öfverståndet, förstod inte Hilma, att hon kunnat önska något så underligt. Hon kunde knappast minnas, hur det var den tiden, när inte Svea fanns till. Hvad hade hon då haft att tänka på och glädja sig åt.

När Hilma stod vid maskinen, vaken och påpasslig och, som det tycktes, helt upptagen af att hålla reda på de bristande trädarna, voro hennes tankar långt borta hos lilla Svea. De tusentals olika ljuden från maskinerna samlades ihop i ett enda bedöfvande dån, och i detta larm, som utestängde allt störande, gick det så lätt att tänka. Svea skulle få en liten vit päls som kassörens flicka och en röd släde med bjällra på, en liten muff med blått sidenband och god, god mat.

Men Svea fick intet af all denna härlighet. När man är två att lefva på sju kronor i veckan, får man vara glad, om man har några inte alltför usla paltor på kroppen, kaffe och smörgås till de flesta målen och lite charkuterimat att sticka emellan med.

Om vintern satt Svea inestängd hela dagen i det kalla, mörka rummet, men så fort det blef litet värme i luften, släpptes hon ut på gårdsplanen, och där höll hon sedan till dagarna i ända så lång sommaren var.

Svea hade fyllt tre år, och hon var, rentvättad, det vackraste barn man ville se, skär i kinderna med stora, klarblå ögon och långt lockigt ljusgult hår, men hon var aldrig ren mer än en liten, liten stund på söndagsförmiddagen. Till alla andra tider var hon ett litet smutsbylte, svart i ansiktet och på händerna, med torkad dy högt upp på de nakna benen och håret som en stor tilltrasslad lintott omkring hufvudet.

Hon var inte snäll och inte väluppfostrad. Hon hade ett humör som krut, och hennes hvassa naglar hade mer än en gång dragit upp blodiga ränder i lekkamraternas ansikten. Hon gaf bort russinen och kexbitarne, som den snälla fru Landin stack till henne, till höger och vänster, och hon stampade och sade fula ord, så att gamla Andreas, som lärt henne konsten, gnuggade händerna af belåtenhet.

Men för Hilma var hon det bästa och det allra ljufligaste.

*

Det var på aftonen till en ovanligt het höstdag. Det ångade af den svarta, fuktiga marken, och flugorna svärmade i svarta moln omkring den öfverfulla soplåren. Inne i en af vedbodarna bytte Katrina kläder för att inte dra med in de lefvande lif, hon fick på sig i lumpen, och uppe i andra våningen stack madam Pettersson ut sitt rödbrusiga ansikte genom det öppna fönstret och lofvade ungarne, som slogos där nere på gården att, bara hon finge tag i dem, ge dem så pass, att de skulle minnas det i all evighet och litet längre ändå.

Borta hos gamle Andreas, som slagit sig till ro på en tomlåda och med en min af saligt välbehag karfvade sönder en svart, blänkande fet tobaksfläta, stod Svea med fingret i munnen, försjunken i djupsinnigt betraktande.

Men plötsligt såg hon upp, gaf till ett gällt litet glädjetjut och galopperade, så fort de knubbiga benen förmådde bära henne, bort till porten, där Hilma stod och höll ett stort gult äpple högt upp i luften.

Svea störtade emot henne, tryckte sig intill henne med små jublande skrik, sträckte upp

HOLGER DRACHMANN UTANFÖR »HAMLETS SLOTT» I HELSINGÖR.

A. B. NILSON FOTO.

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

händerna för att bli tagen på armen, och då Hilma lyfte henne upp till sig, slog hon armarne hårdt om hennes hals och kysste vildt hennes ansikte, på munnen och näsan och ögonen och hvar det bar sig.

Madam Pettersson lade sig längre ut genom fönstret och formade de stora violetta läpparne till en tratt för att höras bättre.

»Fru Landin har varit här igen och frågat efter Hilma,» ropade hon neråt, och då den tilltalade inte svarade, utan tunn och smal slank in genom dörren till sitt, lyfte hon blicken mot den lilla remsa af himlen, som syntes öfver bergskammen, och sade ut i luften och med en röst, som vibrerade af ogillande:

»Du milde fader, ett sådant otacksamt stycke! Om någon barmhärtig människa ville ta mina ungar — jaa, hon skulle få hvarenda en och tack till!»

Katrina gick inne hos sitt och stökade med kvällsmaten. Det låg några brödkanter och skinkbitar på bordet, och på det osande fotogenköket stod kaffekilteln och puttrade. Hilma satt borta i träsoffan med de hopknäppta händerna om de uppdragna knäna. Bredvid henne låg Svea och högg med frisk aptit sina hvassa, hvita tänder i det saftiga äpplet, som de snälla maskarne genom att gräfvat långa, slingrande gångar gjort så billigt, att Hilma haft råd att köpa det.

»Hon har varit här igen,» sade Katrina och såg bortåt Hilma, som slö och trött stirrade rakt framför sig på en grannt utstyrd karamellbild, som med en knappnål satt fästad i väggen.

»Fru Landin säger,» fortfor Katrina efter en stund med sin tunga, entoniga röst, »att det är ett sånt rikt och snällt herrskap — det vore rakt, som om den gode guden toge flickan till sig i sin himmel.»

Hilma vaggade sakta af och an, och hennes ansikte föreföll gråare och magrare än vanligt. Svea, som lyckligt och väl expedierat sitt äpple med kärnhus och allt, makade sig närmare intill henne.

»De va dott, Hilma! De va mytte dott!» mumlade hon sömnigt och lutade mätt och belåten sitt huvud mot moderns arm. »De va va d-lit dott!»

»Men du tänker väl på, hur det skall bli för dig själf?» återtog Katrina, och det låg en skiftning af ogillande i hennes ton.

»Ja, det gör jag!» utbrast Hilma med en underlig, sträf röst och reste sig upp med det sofande barnet i sina armar. »Jag har sagt nej, och jag säger nej i evighet! Hvad vill ni mig, du och Landinskan? Herre Jesus, människa, jag har ju bara henne!»

Hon tystnade och blef stående stel och orörlig, seende mot dörren, som försiktigt skjutits upp.

Den, som kommit in, var en medelålders, tarfligt, men snyggt klädd kvinna med ett fylligt, rödlett ansikte, ur hvilket ett par klara, goda ögon lyste fram.

Hilmas läppar kröktes hänfullt och hennes bröst skälde.

»Fru Landin är ute och går i kväll igen — somligt folk har godt om tid!»

Fru Landin hade lugnt gått bort och tagit Katrina i hand.

»Ja,» sade hon i behärskad, vänlig ton, »jag kommer för sista gången. Herrskapet vill inte vänta längre — i morgon reser jag till Göteborg med Svea eller något annat barn.»

Hilma skrattade till ett skärande skratt.

»Det finns godt om fattiga ungar — låt bara mig behålla min!»

»Jag unnar Svea att få det bra,» sade fru Landin stilla.

Det gick en häftig darning genom Hilmas magra kropp, och ur hennes strupe arbetade

sig med långa mellanrum fram våldsamma smärftfulla snyftningar.

»Jag har goda förtjänster på fabriken,» hviskade hon hest. »Det skall inte gå någon nöd på tösen.»

Fru Landin såg på henne med ögon, som stodo fulla af tårar.

»Snälla, välsignade människa,» mumlade hon, »fabriken skall stoppa — det står i tidningen i kväll.»

*

Det hade ringt andra gången, och det fattades endast några sekunder i den tid, då tåget skulle gå.

Fru Landin stod ute på platformen till vagnen. Svea, som hon hade på armen, var rentvättad och klädd i sina bästa kläder. Hon satt alldeles stilla med ena armen omkring fru Landins hals, och hennes ögon voro klotrunda af belåtenhet — hon hade fått en stor chokladgris, fylld med mandelmassa, att suga på, och något så häpnadsväckande godt hade hon aldrig förr känt. Nedanför vagnen stod Hilma med det stela gråa, ansiktet vänt uppåt — ögonen släppte inte barnet.

En gäll hvissling, en ryckning i tåget, och vagnarne rullade bort.

Hilma utstötte ett skärande skri.

»Nej, jag vill inte! Jag vill inte!»

Hon grep efter handtaget, stötte mot vagnen, som gled undan, och skulle kommit under hjulen, om inte en stationskarl fått fatt i henne och med ett kraftigt grepp slungat henne inåt perrongen.

»VANDRANDE SPARKASSA.»

FÖR DEM af Iduns läsarinna, som lagt märke till Elses lilla artikel »Försök själf» (i n:r 52 af Idun för i fjol), vore det kanske af intresse att få höra några flera drag och detaljer från arbetet med sparkassorna.

Sedan cirka två år sedan finnes nämligen i Stockholm en förening, som har till uppgift just den verksamhet, som Else beskriver. Föreningen kallas »Vandrande Sparkassa». Dess tillvaro har hittills varit mycket anspråkslös, medlemmarna äro knappast ett tjugotal och den har hvarken stadgar eller årsavgifter. Af sina medlemmar fordrar föreningen istället arbete, men ej ett arbete, som får skötas, när lusten faller på, utan ett arbete som fordrar uthållighet, punktlighet och noggrannhet. Miss-tag vid nya böckers uttagning eller förväxling af insättarnes medel skulle genast väcka mistro till sparkassan och snart fördärfva hela saken.

En gång i månaden har föreningen sina sammanträden utan alla ceremonier. En hvar af medlemmarna talar fritt om sina erfarenheter och iakttagelser. En prisar sina snälla butiksflickor, som äro så ifriga att öka sin lilla sparpenning, tills den blir så stor, att den kan insättas i Ränste- och Kapitalförsäkrings-Anstalten, en talar om sin flitiga arbetarehustru, som proppar spargrisen full med slantar, tills »sparfröken» skall komma och vittja den, en åter om den lilla sömmerskans glädjestrålade ögon, när hon för första gången kände sig som ägarinna till egen sparbanksbok. Många tala om barnens intresse för saken och om hur goda vänner de snart blifva med »sparmärkstanten».

»Men blir det verkligen något af dessa småslantar,» frågar ni kanske. Ja, så frågade vi oss också själfva efter första årets arbete och beslöto räkna efter, för hur stor summa vi under året försålt sparmärken. Man hörde en och annan djärf gissning på 2,000 kr.,

Kungl. Hofboktryckeriet Iduns Tryckeri Aktiebolag

12 Stora Vattugatan 12

Affärstryck

såsom Aktier, Obligationer, Priskuranter, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m.

FÖRSTKLASSIGT ARBETE I

BILLIGA PRISER I

men de flesta ansågo nog, att man finge vara nöjd med en långt blygsammare siffra. Resultatet blef cirka 2,800 kr. Nästa års sammanräkning gaf en slutsumma af öfver 3,000 kr. Denna summa är fördelad på 440 insättare, hvaraf 68 hafva platser i butiker, de öfriga finnas inom arbetarefamiljer.

Mången ler kanske åt vår lilla förening och dess i våra ögon så storartade resultat, men någon af dem, som verkligen försökt hjälpa arbetareklassen och genom sina gäckade förhoppningar kommit till den slutsats, att deras tillvägagångssätt ej måtte hafva varit det riktiga, blir kanske som Else hägad att »försöka själf». Dessa äro välkomna på »Vandrande Sparkassas» sammanträden den första måndagen i hvarje månad kl. 2 e. m. å Stora Nygatan 41, 1 tr. »SPARFRÖKNARNA».

LÄSECIRKELN I Y. SANNSAGA FÖR IDUN AF SNORRE.

I läsecirkeln uti Y.

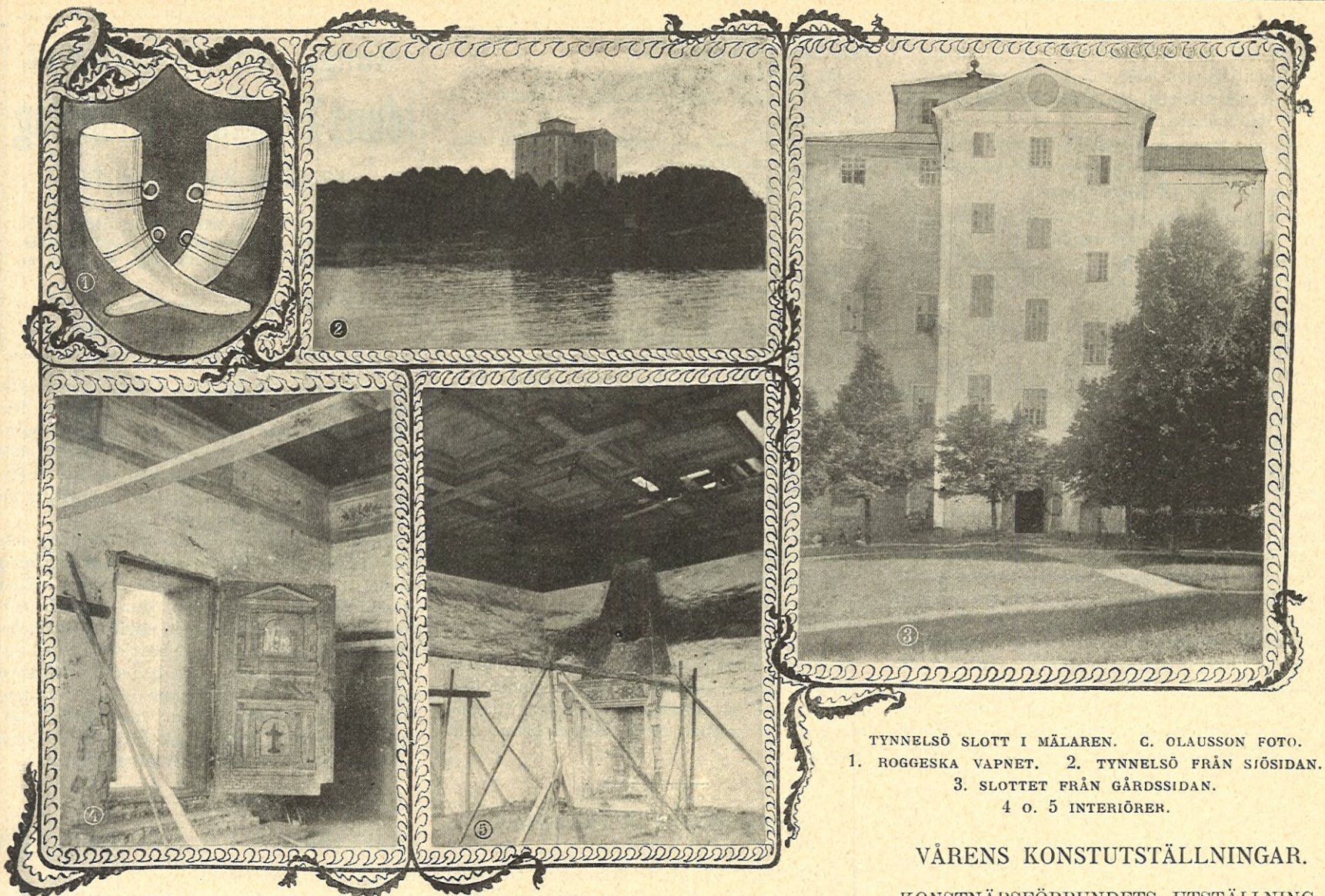
man fått ett fasligt hufvudbry och alla fruar hördes fräsa, det var just trefligt, när man fann man fått en bok, som ej gick an för hyggligt publikum att läsa.

För dem, som haft uti bestyr att välja damernas lektyr, var vansklig nog situationen, man skylldes uppå Levertin, som sagt, att boken varit »fin» och »dräplig» uti recensionen.

En grupp af fruar skrek sig varm, orerade i sedlig harm, att andan rent man kunnat mista, och genomdrefvo så till slut, att boken skulle strykas ut från deras förr så »rena» lista.

Här rördes himmel upp och jord. En slik lektyr uppå sitt bord kan ej en ärbar kvinna äga; det vore ju en ren chikan, ifall det blefve känt i sta'n: hvad skulle människorna säga!!

Men hvilkas läselust var störst? och hvilka slöko boken först från första sidan till den sista? Det just den klick af damer var, för pryd att kunna hafva kvar så gräslig bok uppå sin lista!

TYNNELSO SLOTT I MÄLAREN. C. OLAUSSON FOTO.
1. ROGGESKA VAPNET. 2. TYNNELSO FRÅN SJÖSIDAN.
3. SLOTTET FRÅN GÅRDSSIDAN.
4 O. 5 INTERIÖRER.

ETT SLOTT PÅ FÖRFALL.

I TIDNINGARNA har för ej länge sedan om- talats, huruledes det gamla minnesrika Tyn- nelsö slott på Tynnelsön, i grannskapet af Strängnäs, så illa behandlats af tiden, att det nu lutar helt och hållet mot sin undergång.

Murarnas putsning, delvis försvunnen, faller bort mer och mer för hvarje dag som går, fönst- ren äro inslagna, hvadan snö och regn obehind- radt kunna intränga i rummen, och genom det delvis sönderbrutna taket ha vindarne fritt till- träde till byggnadens öfre delar.

Det har därför från några håll uttalats som ett önskemål, att slottets salar, i enlighet med hvad som nu sker i Uppsala och Vadstena slott, skulle inredas till lokaler för vederbörande länsarkiv, hvarigenom det blefve möjligt att rädda det gamla historiska minnesmärket från förintelsen.

Denna framkastade tanke, som synes oss väl värd att beaktas, är anledningen till att vi inför- liva några vyer af slottet med bilderna till vår dagskrönika. En af dem vittnar för öfrigt ganska tydligt om tidens förstörelsearbete på den gamla MälARBORGEN.

Tynnelsö slott uppfördes på 1480- och 90-talen af biskop Kort Rogge och omdanades 1584—1605 af hertig Karl. Konung Gustaf I brukade ofta uppehålla sig på Tynnelsö, och hans andra gemål, Margareta, afled där den 26 aug. 1551. 1560 kom det jämte det öfriga Södermanland att tillhöra hertig Karls hertigdöme. Det reducerades 1681, men lämnades 1734 som betalning för en skuld, hvori Karl XII häftade till Mazepas systersons änka, grefvinnan Mierowitz. Hon är den sista, som bebott det gamla slottet. Hon sålde bort koppartaket och bragte därigenom byggnaden på förfall.

På 1740-talet återvände hon till sitt land, sedan hon sålt Tynnelsö till Fredrik I, som skänkte det till sina oäkta söner, grefvarne v. Hessenstein. Dessa sålde 1779 slottet för en summa af 26,666 rdr 32 sk. specie till kommerserådet S. B. Hebbe. Denne gjorde det sedermera till fideikommiss för sin son F. B. Hebbe, hvilkens son i sin ordning, den för sin välgörenhet och originalitet bekante kungl. sekreteraren J. F. Hebbe, anlade den stora fruktträdgården. Slottets nuvarande ägare är ryttmästaren F. A. Boström.

Inom vår litteratur har slottets namn blifvit bekant genom B. E. Malmströms graciösa och språkfraga dikt »Fiskarflickan vid Tynnelsö».

EN 85-ÅRING.

DEN 20 DENNES fyllde en af hufvud- stadens äldsta och genom sin uppoffran- de verksamhet i det godas tjänst mest kända kvinnliga medlemmar, fröken Augusta Jacobsson, sitt 85-te år. I sin stora blygsamhet har hon be- stämmt undanbedt sig alla detalje- rade personalier, men den i dagarne tagna bild af den gamla i hennes hem, som pryder detta vårt num- mer, skall dock helt visst hälsas med glädje af hennes talrika vän- ner och de otaliga, som tacksamt välsigna hennes ingripande, hvarhelst fattigdom eller bekymmer på- kallat hennes rika hjärtas och gifmilda hands deltagande. Redan för 5 år sedan, då fröken J. fyllde 80 år, erhöi hon som ett yttre erkännande af sin gagneliga verk- samhet medalj i guld för medborgerlig för- tjänst.

VÅRENS KONSTUTSTÄLLNINGAR.

KONSTNÄRSFÖRBUNDETS UTSTÄLLNING.

I.

DENNA ARTISTFALANG visar i år inga så kraftiga ansatser, att resultatet blif- vit bländande eller ens öfverraskande; man hänföres hvarken till några »ah!» eller »oh!» och man får ej blicka in i några nya världar, framtröllade af den skapande fantasiens »varde!»

Men till gengäld nedslås man icke af några famlande för- sök eller af den dilettan- tism, hvilken som ett för-

FRÖKEN AUGUSTA JACOBSSON I SITT HEM. EMMA KAHN STRANDBERG FOTO.

kväfvande ogräs breder ut sig på alla konstområden, ej minst på penselkonstens gebit.

Dylika vattenskott har Konstnärsförbundet städse låtit sig angeläget vara att skära bort, och därför är det i regeln solida och genomledda verk man påträffar, divergerande i stämning och uttrycksmedel, men alla präglade af den verkliga konstens syskondrag.

Carl Larsson är nu, som oftast, en af de dominerande för att ej säga den dominerande, och det är återigen hemmet i Sundborn, hans af lifsglädje och familjeidyll timrade tomtebo i Dalarna, som fört hans pensel och skapat Suzanne, den knopande ungmön med de rosiga kinderna och de fasta armarne i »Sjutton år» (här afbildad), de hvardagstäckta »Till en liten vira», där fru Karin med egen hand plockar fram ingredienserna till kvällens symposion, »Suzanne och en ann'» och den genompoetiska akvarellen »Idyll», hvars luftigt målade björkar i det skira landskapet torde höra till det delikataste, som flutit ur C. L:s pensel.

Det talas ända till banalitet om personligheten som den enda effektiva driffjädern i konstnärlig alstring, den elektriska eldström, hvilken ger ett konstverk bestående lif. Och hvar finnes personligheten starkare framhäfd än hos Carl Larsson? Den lyser i hans färger med samma egenartade, soliga löje som skimrar i blicken hos hans Suzanne, den influerar på hans teknik, så att han djärfves upprepa sig år från år, utan att denna omtagning verkar tröttande, snarare förnyande.

G. A. Fjæstad hör också till de konstnärer, som lita till egna krafter och gå sina egna vägar. Han är företrädesvis isens och snöns målare, och hans förmåga att skildra ett isbelagdt vatten med drifsnö utmärkes af en finess och en känslighet, som erinra om Wickenberg i dennes berömda »Vinterfiske», men äger ändå fullt självständig hållning. Samme artist utställer äfven ett par mycket intressanta och originella flossabonader.

En ung konstnär, Tore Wahlström, deltagar med ett synnerligen käckt måladt landskap från Uppsalaslätten. Den lilla du-

»SJUTTON ÅR». PORTRÄTT I OLJA AF CARL LARSSON.

ken med sina i förgrunden skuggade kullar, bakom hvilka bondbyns röda stugor lysa i bjärt höstsol, är helt enkelt förträfflig och röjer en fin och klar förståelse af den uppländska slättens enkla skönhet.

Carl Wilhelmsson, hvilken synes ha tillägnat sig Göteborgs skärgård som motivkälla för sina ingifvelser, har i år bland annat utställt en »Sommarafton vid västkusten», i hvilken duk återfinnas samma förträffliga artistiska egenskaper som i hans å en föregående utställning exponerade »Fiskargummor på väg till kyrkan»: säker teckning, ett vaket, om ock ej utprägladt känsligt öga för de komplicerade dagrar, som dallra öfver västerhavets klippor och fjordar, och förmågan att ge stämningen utan raffinemang eller koketteri.

Vi skola i ett följande nummer fortsätta granskningen af de exponerade konstverken och i sammanhang därmed meddela reproduktioner af ännu några dukar.

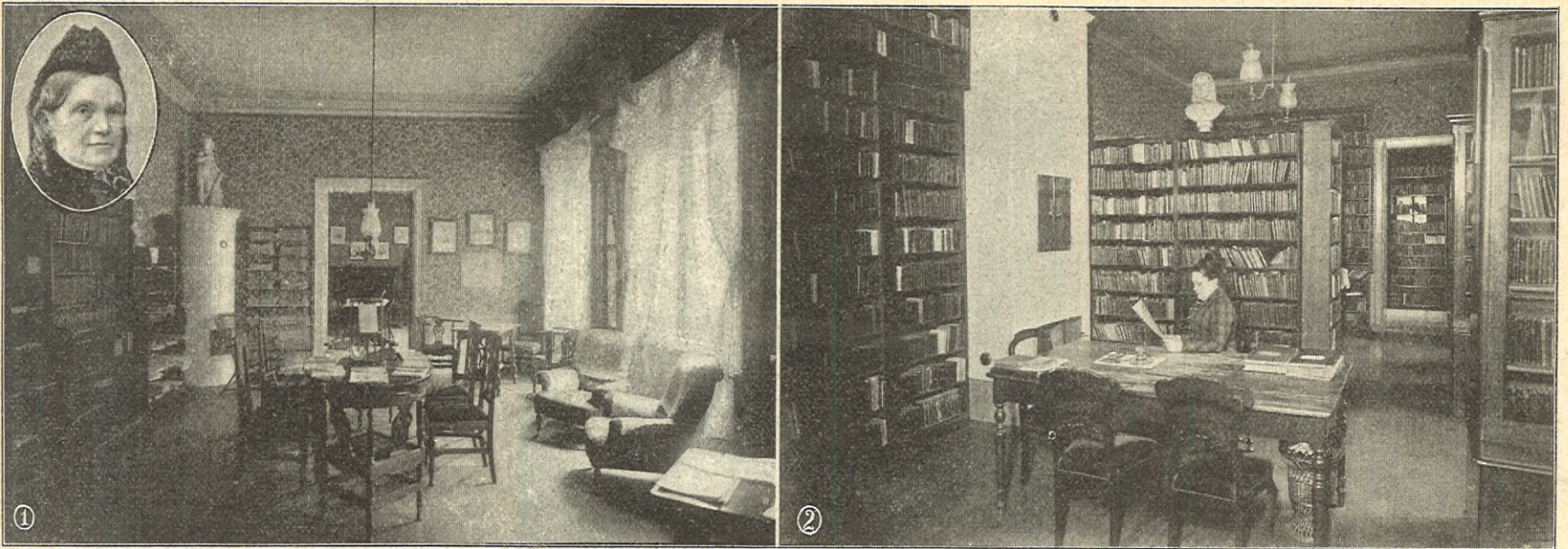
DE KVINNLIGA TELEGRAFSTATIONSFÖRESTÅNDARNE BIBEHÅLLAS.

DE NYA POST- OCH TELEGRAFSTATERNÄ äro nu af riksdagen antagna i hufvudsaklig öfverensstämmelse med post- och telegrafkommitténs förslag, men med en del af statsutskottet förordade modifikation. En betydelsefull förändring i såväl kommitténs som utskottets förslag har riksdagen dock gjort, då den förkastat tanken på att i en del kvinnliga telegrafstationsföreständares ställe sätta manliga »stationsmästare» af betjäntgrad. Vi ha tidigare sökt belysa innebörden i och vådorna af detta förslag och kunna nu inskränka oss till att konstatera, att dessa synpunkter kraftigt framhäfdes i båda kamrarna. Utgången hängde dock i den första på den förseglade sedeln, medan i andra kammaren en så stor majoritet som 143 röster mot 73 uttalade sig mot den föreslagna anordningen.

IS MED DRIFSNÖ. OLJEMÅLNING AF G. A. FJÆSTAD.

SOMMARAFTON VID VÄSTKUSTEN. OLJEMÅLNING AF CARL WILHELMSSON.

INTERIÖRER FRÅN STOCKHOLMS LÄSESALONG. I HÖRNET PORTRÄTT AF GRUNDLÄGGARINNA, SOPHIE ADLERSPARRE.

STOCKHOLMS LÄSESALONG.

DET ÄR SOL och ljus och vårglädje den förmiddag dessa rader skrivas, så man får ju ej undra på, att det lilla, men hemtrefliga damrummet på Stockholms läsesalong är öde och tomt; de hvita, solskimrande gatorna locka, de nya promenaddräkterna äro frestande att afprova — med ett ord lifvet lefves och — böckerna glömmas.

Ja, det är *nu* — och för den dag i dag är, varder förlåtelsen gärna gifven, men eljes har allt en del af våra damer en smula att förebrå sig gent emot den stiftelse, för hvars berättigade omnämnande Idun välvilligt upplåtit sina spalter.

Det var till kunskapstörstande kvinnors fromma och genom en kvinnas energiska initiativ, denna läsesalong kom till stånd, och det är därför underligt, och mer än det, att finna, det den omfattas med så ringa intresse just af dem, för hvilkas skull den tilkommit.

Det var i december 1866, som läsesalongen började sin verksamhet, och den var, som alla barn i början, en tämligen vacklande telning, hvilken kräfde hela sin styrelses varma nit för att alls kunna »hålla sig uppe». Stiftarinnorna voro: fröken Sophie Leijonhufvud, sedermera friherrinnan Adlersparre, fru Vilhelmina Hierta, fru Fredrika Linnell, fru Anna Wallenberg, fröken C. Norstedt samt fröken Anna Hierta, sedan professorskan Retzius.

Det var dock ej många månader, som endast damer fingo njuta af det nyplanterade kunskapsträdet, redan första året tillstaddes det, att herrarne morgnar och aftnar skulle få plocka dess frukter, fruntimren däremot fingo hela dagen på sig. Men hur det var, insågs det slutligen, att en dylik förknappning

i konvensansens tjänst ej var på sin plats i en stiftelse, ägnad åt frihet och framåtskridande, och så fingo herrar och damer gå och komma som de behagade. Om vi nu se oss omkring, vare sig i tidnings- eller lärummet, händer det dock tyvärr, att man får göra sig frågan: *Où est la femme?* Hvarför? Ja, därpå väntar läsesalongen alltjämt svar.

Under sina utvecklingsår bytte »salongen» flere gånger lokal, men sedan i februari 1884 har den haft stadigt hemvist i huset n:r 25 Beridarbansgatan, där institutionen haft tillfälle att äfven utsträcka sin verksamhet till ett synnerligen omfattande lånbibliotek.

För omkring ett år tillbaka undergick den rymliga våningen, bestående af stor tambur, tvänne biblioteksrum, en utlåningssal, tidningsrum, större salong, konversations- och damrum, en ganska genomgripande reparation. Nya, bekväma stolar anskaffades, små trefliga bord med in- och utländska tidskrifter placerades, tillgängliga för de besökande. Med ett ord, goda och praktiska anstalter vidtogos, för att det skulle bli så trefligt som möjligt för abonnenter och tillfälliga gäster. Och att alla dylika omorganisationer kräfvat så väl omtanke som ekonomiska uppoffringar, torde vara lätt att fatta, då man betänker, att läsesalongen ständigt måst kämpa sig fram med relativt minimala medel, försträckt af enskilda personer, hvilkas intresse ej tröttats, trots svårigheterna.

Det har påståtts, att man mest är i tillfälle att »läsa romaner» i detta bibliotek, men detta motsäges af en granskning i katalogen, hvilken upptager verkligt värdefulla saker.

Innan jag nu går att avsluta denna korta redogörelse för en stiftelse, hvilken på grund af sitt vackra syfte förtjänar stort erkännande, vill jag tillåta mig säga några ord om läsesalongens ytterst tillmötesgående personal, hvilken med outtröttlig vänlighet och ett aldrig svikande tillmötesgående betjäna allmänheten. Fröken Aurore Wensioe har varit fäst vid institutionen sedan år 1871, och fröken Maria von Below, läsesalongens nuvarande föreståndarinna, sedan år 1884, dessutom skötes tjänstgöringen af tvänne unga flickor. Det är helt säkert ingen lätt befattning denna, att med råd och dåd följa publikens intelligenskraft och dess olika smakriktningar, men jag är viss, att många af våra unga damer, yngre lärarinnor etc., skulle ha godt utbyte af ett besök å Stockholms läsesalong.

ELISABETH KUYLENSTIERNA.

SMYCKEN OCH DERAS VÅRD.

SÅ LÅNGT tillbaka i tiden man kan minnas, ha människorna älskat smycken.

Vi läsa redan i de äldsta tiders historia om den roll kostliga smycken spelade. Isak sände med sin tjänare ett gyldene ännespänn och två armringar, silver och gyldene klenodier till Rebecka, sin utkorade brud.

Semiramis och drottningen af Saba utvecklade en oerhörd prakt i diademer, och Kleopatra smyckade sig med pärlor, om hvilkas skönhet ryktet gick vida.

Kärleken till klenoder var i forntiden så stor, att de båda bröderna Gracchii moder Cornelia i historien berömmes för att ha låtit sin kärlek till sina söner gå före passionen för smycken — som om hon i detta afseende varit ett undantag.

Det är dock långt ifrån uteslutande damerna, som måste vidkännas svaghet för smycken. Gamla samlingar visa oss alla de prydnadsföremål, med hvilka herrarne under föregående sekler smyckat sig och sina dräkter. För att ej gå längre tillbaka i tiden än till slutet af 1700-talet, kort före revolutionen, berättas det, att en viss markis ägde lika många ringar som årets dagar, och den ena dyrbarare än den andra. Det var ingenting ovanligt, att herrarne buro två klockkedjor, fulla med mot hvarandra klingande berlocker.

Och de katolska prelaternas dräkter äro ju ofta rikt besatta med kostbara stenar. Om man läser beskrifningen öfver Gregorius IX:s kröning, häpnar man öfver den myckenhet af juveler, hvarmed han var öfversållad.

I forna tider voro smycken de högt uppsattes privilegium, men denna ståndpunkt är för länge sedan öfvervunnen. Och den fördom, som ännu för några år sedan ville, att det var mot god ton att använda smycken vid dagsljus eller annat än vid fester, har äfven skingrats. De betraktas numera icke endast såsom något, det där blott vid högtidliga tillfällen får komma fram, utan såsom något, hvilket får och bör glädja ögat lika ofta och lika berättigadt som andra vackra saker.

Hvarje tid har haft sin stil i möbler, tafor, porsliner och andra föremål. Så ock i smycken. Och modet har den ena perioden föredragit den ena stenen, en annan gång en annan. Ofta ha pärlor varit högst i ropet.

Det var på 1700-talet äkta stenar alltmåra kommo i bruket, sedan europeiska resande satt sig i förbindelse med Persien och Indien, hvifrån massor däraf uppköptes, särskildt från trakten af Golconda i Hindustan.

Och detta århundrade var äfven smyckenas glansperiod. Damernas dyrbara dräkter voro formligen öfversållade af stenar och pärlor. Från diadem och aigrette i håret till skospännena blixtrade och gnistrade diamanter och stenar i alla färger och i de graciösaste infattningar.

Ringarna voro enormt stora, åttkantiga, aflånga, varierande i form och värde. Ganska egendomliga sammansättningar af falskt och äkta förekommo ej sällan, såsom till exempel äkta briljanter, infattande en blå eller violett glasbit, föreställande en safir eller ametist. Dessa sammansättningar förefalla oss lika underliga, som då vi se en gammal vacker kristallskål på en gjuten glasfot.

Försäkrings-Aktiebolaget

SKANDIA

STOCKHOLM.

Hufvudkontor: Mynttorget 1.

Under empiretiden utvecklades en stor skicklighet i förfärdigandet af smycken af guld, hvilka under denna tid dominerade. Konstnärligt sirade och arbetade afbildningar ur djurvärlden voro mycket omtyckta. Koraller och kaméer voro äfven på modet.

På 1830-talet var det ur floran juvelerarne hämtade sina inspirationer. Blommor och blad, ofta i emalj eller graverade guldfattningar.

På 1840-talet lånade man sina motiv från orientalska smycken, och därefter kom en tid, hvarunder man kopierade de alldagligaste föremål såsom hästskor, hänglås, ridspån o. s. v. Smyckena bli tyngre, klumpigare, utan poesi och konstnärlighet. Stenarna infattas i stela former.

Ännu senare kom turen till insekter och fåglar, hvilka lämnade ett utmärkt stoff till efterbildning i briljanter och lysande stenar.

Och litet senare är det hufvudsakligen filigransarbeten, långa kedjor, enorma örhängen med långa kläppar, medaljonger och halskedjor.

Därifrån och till vår egen tid ha vi haft en period, hvarunder största vikten legat på, att stenar och pärlor varit utsökta till färg, form och glans. Monteringarna ha varit en bisak och oftast smak- och stillösa.

En stark tendens att ånyo återgå till 1700-talets vackra stilar visar sig alltmär. Man har tröttnat på de triviala och ograciösa formerna och hämtar här som på alla andra områden idéer från en fantasirikare tid.

Hur blekna också icke alla nyare tiders smycken och deras glans vid sidan af de fina pärlraderna med sitt spänne af en rubin, omgifven af små rosenstenar, infattade i silfver, eller sitt lås af små svartnade pärlor kring en alltjämt lika gnistrande safir. Och hur koketta äro icke rococosmyckena i sina svängda linier, med alla sina hängen och kläppen.

Det är icke endast därför, att vi älska det lysande eleganta 1700-talet, som de glittrande spännena, sydda på svarta sammetsband, fascinera oss och komma oss att drömma, det är säkert också därför, att de voro vackrare, mera artistiska än våra solida kedjeband, våra gedigna broscher och tusentals fula fantasinipper.

Därför samla vi äfven så gärna gamla nipper igen och börja alltmär förakta det moderna kramet.

Om vi ha ett stort, bredt, tungt guldarmband, prydt med en besättning af vackra briljanter, som ser ut som en klumpig utväxt, känna vi ej minsta pietet därför, utan låta detsamma utan samvetskval undergå en operation.

Och hur många vackra, prydliga, användbara smycken kunna vi icke få af en enda sådan där stor ful pjes.

Af de tre största stenarna göra vi en ring. En smal, fin guldring med stenarna i rad efter hvarandra, infattade i silfver efter antik modell.

Finns en sten större än de andra och riktigt vacker, göra vi däraf en ring, hvori briljanten infattas à jour, omgifven af en smal svart emaljrand på guldet.

Och af de öfriga stenarna göra vi större och mindre nålar, små broscher efter gammalt mönster, till exempel en liten korg, en krans, en ros.

I våra dagar har man användning för alla slags smycken. Men ringar äro kanske de, i hvilka man för närvarande utvecklar den största lyxen. Man ser damer — om icke i vårt så i andra länder — med flere ringar på hvarje finger, tummen inberäknad. Att detta verkar allt utom estetiskt och comme il faut säger sig själf, men några vackra ringar på ring- och lillfinger äro på en vit hand kanske den vackraste af alla prydnader.

Som omväxling med de såväl moderna som antika ringarna med stenar och pärlor ser man ej sällan numera i guld konstnärligt utarbetade ringar efter nordiskt mönster och ofta i olika färger på guldet. De äro dock snarare på sin plats i en samling som kuriositeter än klädsamma på en hand.

Långa kedjor af guld, med pärlor, med briljanter, med alla sorters stenar, imiterade efter gamla modeller och omdanade efter nya idéer har man dessa senaste år sett mer än allt annat. Och behängde med sina porte-bonheurs, med gamla förgyllda mynt och medaljer af underliga former, med madonnors och helgons bilder, med frvåpplingar, små buddhabilder och alla andra upptänkliga små fantasier i guldsmedsarbete ha de varit en prydnad för hvardagstoletten.

Sköldpaddskammar och nålar inläggas med guld, emalj och stenar, och det finns snart sagdt inga tillfällen att använda gamla eller nya smycken, icke blott undantagsvis, utan till dagligt bruk, som man numera låter gå sig förbi.

Spännan till skärp, hattnålar, kravattnålar, broscher, parasoll- och paraplykryckor, skospannen, till allt detta ändras eller moderniseras gamla saker. Gamla örhängen, såväl runda som med

hängen, äro ovanligt tacksamma att använda till olika ändamål.

Det verkligt gamla och stilfulla bör man dock endast med pietet och sakkunskap aptera till nya ändamål, väl aktande sig att fördärva det eller borttaga dess cachet.

En nyhet af verkligt konstnärlig halt äro de smycken, hvilka förnämste upphöfsmän är fransmännen Laliue, och hvaraf man som af allt annat äkta och vackert ser tusentals dåliga efterbildningar i godtköpskram.

I sig själfva äro dock dessa smycken små mästerverk, inför hvilka man ej tröttnar att under långa timmar stå i varm beundran.

Med motiv, hämtade ur den moderna symbolistiska stilen, se vi honom icke tveka inför de djärfvaste inspirationer, och man undrar nästan, om dessa oerhörda kammar med en slingrande orm, dessa kolossala halsband med sfinxer till spännen, dessa broscher med nakna kvinnofigurer, alla dessa egendomligt, fantastiskt formade smycken med de mest realistiska ämnen kunna vara tilltalande som prydnader. Men som konstverk äro de det afgjordt. In i minsta detalj äro alla kroppens linjer fint utarbetade i de i guld ciselerade figurerna. Emaljen lysar i de härligaste färger, och stenarnas anbringande är af den mest oväntade verkan.

Liksom symbolismen i all sin obegriplighet fångslar och tjuar oss i tafloer och keramik, stå vi halft undrande, halft betagna framför Laliues djärfva kompositioner. Liksom hvarje annan genialisk och själfständig skapelse skänka de glädje, väcka de diskussion och finna mer eller mindre lyckliga efterhämningar.

Och nu till sist några praktiska ord om skötsel och rengöring af smycken.

Blott alltför ofta ser man, hur guldsmycken få mörkna och stenar vara grumliga af dam och smuts, och det är en gängse föreställning, att man icke själf kan vårda sina smycken utan då och då måste lämna bort dem till putsning.

Guldarbeten rengöras i vanligt tvällödder, sköljas i flere vatten och läggas därefter i sågspån, där man låter dem ligga ganska länge. Då de äro fullkomligt torra, gnidas de med sämskskinn.

Pärlor bibehålla sin glans bäst genom att ständigt eller så mycket som möjligt bäras vid huden. Då de förvaras, bör i det etui eller den låda, hvori de ligga, ett stycke af roten på ett askträd inneslutas. Om nyttan däraf anses vara inbillad och föreskriften tages för gammalt skrock, är det dock faktiskt, att gamla familjesmycken med pärlor, som behandlats på detta sätt, visa att traditionen ej är att förakta. Hvad kan väl vara sorgligare att se än en svartnad pärla, som mistat sin glans, och bör man ej göra allt för att undvika, att ett dylikt öde drabbar det man älskar.

Briljanter och rosenstenar borstar man med en liten mjuk borste i tvällödder, hvarefter man gnider dem med eau de cologne. Naturligtvis varsamt med aktgifvande på infattningen. Att skaka dem i en liten påse fylld med kli gör dem klara och blixtrande.

Andra stenar böra aldrig torkas efter att ha genomgått tvällöddret och sköljts i rent vatten.

Man lägger dem i sågspån, tills de torkat.

Silfversmycken rengöras i varmt vatten, hvori man blandat ammoniak och tvål, sköljas i hett vatten och torkas i sågspån samt förvaras i silkespapper. Citron är äfven utmärkt för att borttaga fläckar på silfver.

Stenkolssmycken rengöras med innanmätet af hvitt-bröd, hvarefter de gnidas med ylle.

Stålsmycken med aska. För att hindras att rosta, böra de förvaras i silkespapper.

D—A.

NÅGRA ORD OM VÅRA »HJÄLP-GUMMOR» OCH OM ADRESS-KONTOR FÖR TILLFÄLLIG HJÄLP I HEMMEN.

I.

HVARJE HUSMODER motser med fruktan och bäfvan de oundvikliga »stökdagarne» och det är ej så underligt. Hon har ju så tillräckligt att tänka på och sysselsätta sig med under de dagar, då allt går sin jämna gång, att det tycks, som om hon ej skulle kunna orka med mera. Men »stökdagarne» komma oveckligt, trots allt. Vår- och höstrengöring, stortvätt m. m. kunna ej undvikas, om man än aldrig så gärna vill vara befriad därifrån. I de flesta fall måste då extra hjälp anskaffas, och detta är ej det minst besvärliga för husmodern.

Hon har t. ex. för »storstädningen» bestämt en dag, då herrn i huset är borta, ty hon vet, att

A. B. MAX SACHS STOCKHOLM

Guldmedalj
Stockholm 1897.

Guldmedalj
Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halvesiden — bestående af: 1 Soffa, 2 Fätöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter samt 1 Salongsbord. Komplet 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

herrar i allmänhet ha en panisk förskräckelse för allt hvad rengöring heter. Så går husmodern ut för att få tag i en hjälpgumma till den bestämda dagen. Så här det iväg gata upp och gata ned, uppför trappor och utför trappor dagen i ända, men allt förgäves. Somliga af dem hon söker äro borta i arbete, ingen vet hvar, och ingen af dem, hon träffar, har tid att komma just den dagen, som blifvit bestämd. Trött och missmodig återvänder hon hem för att efter en orolig natt dagen därpå begynna samma resultatlösa sökande efter hjälp. Slutligen måste hon på nåd och onåd öfverlämna sig åt hjälpgumman och låta henne bestämma dagen och stunden samt foga sig däri, om hon än funne dagen högst olämplig för »storstök».

Så kommer ett annat bekymmer: »Hvad i all världen skall man hitta på till mat åt hjälpgumman, så att hon blir belåten och ej klagar öfver mat och dryck?» Jag vet fruar, som känt sig mer ängsliga, då det varit fråga om mat åt hjälpgumman, än då det varit fråga om att ställa till kalas. Orsaken är den, att de flesta hjälpgummor aldrig tyckas bli nöjda, vare sig i fråga om mat eller betalning. Hvad kunna vi då göra för att undandöja dessa här ofvan uppräknade besvärligheter? Jo, vi skola försöka att få till stånd »platsanskaffningskontor för »hjälpgummor» eller »hjälpgummebyråer» eller »hjälpbyråer», sak samma hvad namn de bära, så vore många besvärligheter undanröjda och mycken tid sparad. Tänk, så bekvämt för husmodern att själf få bestämma öfver sina »stök-dagar» och sedan gå direkt till »hjälpbyrå», hvarest hon är viss om att få den hjälp hon behöfver, just på den dag hon själf bestämt.

Hjälpgummorna själfva skulle ej ha mindre nytta af, att ett kontor funnes, som anskaffade dem arbete. Det finns nog många arbetsamma kvinnor, som gärna ville förtjäna en slant på skurning, tvätt och dylikt, men de ha så svårt för att erhålla arbete, emedan de äro obekanta för dem som behöfva hjälp. Andra däremot, som äro mera kända, blifva så öfverhopade med arbete, att de mången gång nödgas »lura» dem, de lofvat hjälpa. Genom hjälpbyråer skulle arbetet bli mera jämnt fördelat. En stor fördel vore att hafva en bestämd taxa i fråga om betalningen. Hjälpgummorna finge då en bestämd, för alla lika, dagspenning eller timpenning och finge i regel hålla sig mat själfva. Bäst och rättvisast är betalning per timme. Då skulle ej, såsom nu är fallet, den, som tvingas att arbeta från 2 å 3 på morgonen till sena kvällen, behöfva gå för samma betalning som den, som arbetar från åttatiden på f. m. till 8 å 9 på kvällen. Egentligen borde nattarbete så mycket som möjligt undvikas, ty äfven den starkaste människas hälsa lider af, att kroppen ej får hvila under den tid, som naturen bestämt till hvilotid.

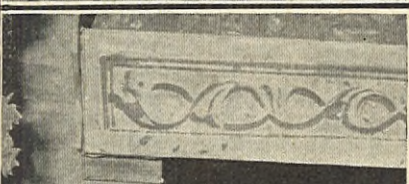
Att upprätta och förestå en dylik »hjälpbyrå» blefve en ny födkrok för mången energisk, skrif- och räknekunnig kvinna. Gör ett försök! Jag är säker på att det skall krönas med framgång.

ANN Y.

II.

Enligt meddelande i redaktionen's breffåda i Idun för den 8 mars 1902 (nr 10) har märket »D.» anhållit få fästa uppmärksamheten på det »kända behovet» af en eller flera byråer, som kunde anlitas för erhållande af tillfällig hjälp med rengöring, tvätt o. d. I anledning häraf får undertecknad upplysa, att sedan åtskilliga år tillbaka i Stockholm finnes »Adresskontor för arbeterskor och arbetsgifvare». Varmhjärtade personer hafva nämligen bildat en mindre förening, som föranstaltat, att välfördade arbeterskors adresser kunna erhållas i 4 butiker i Stockholm, nämligen i snömakeriboden 21 Klarabergsg.; i bokhandeln 30 Hornsg.; i tidningskontoret 8 Storg. och i färg-

SCENER UR ANDREAS HALLÉNS NYA OPERA »VALBORGSMÄSSA» Å KUNGL. TEATERN. A. BLOMBERG FOTO. 1. FÖRSTA AKTENS SLUTSCEN. 2. TREDJE AKTENS SLUTSCEN. 3. GERTRUD (FRKN SVÄRDSTRÖM) VID KAPELLPORTALEN. 4. SCEN UR ANDRA AKTEN. ARBOGAST OCH HÄXORNA BEGIFVA SIG GENOM RÖKFÅNGET TILL BLOCKSBERGSFESTEN.

Fryxell (67 Drottningg.), genom vilkas människovänlighet »Föreningen för adresskontor för arbeterskor och arbetsgivare» till stor del kommit till stånd.

S. B.

KONUNG OSCAR FRÅN SCENEN OCH HANS FRANSKE TOLKARE. KORTBREF TILL IDUN.

ODÉON-TEATERN I PARIS hade med programmet för sin senaste litterära lördagsmatiné:

»Les rois poètes» lockat en ytterst distinguerad, fulltalig publik, bland hvilken det skandinaviska elementet var väl representeradt. Efter ett kortare litteraturhistoriskt kåseri upplästes valda arbeten af »Carmen Sylva», furst Nicolaus af Montenegro samt konung Oscar.

De tvänne förstnämnda furstliga diktarne hade dock blifvit tämligen styfmoderligt behandlade, i det att lejonparten af programmet var ägnadt åt vår konung. Ej mindre än fem af hans dikter återgäfvos. Dessa voro Östersjön, Sjömannen och landtmannen, Aftonstjärnan, En sång samt fragment ur balladen Riddar Hjalmar och skön Ingrid.

Publiken, som föreföll tämligen kylig under de tvänne första afdelningarna, visade under den sista en entusiasm, som, i främsta rummet gällande den kunglige diktarne, äfven innebar ett erkännande åt det sätt, på hvilket dikterna fram-sades, och åt den smak, den känsla och rent tekniska fulländning, med hvilken de öfverförts till

franska språket. Denna publikens uppfattning har ock sedan allmänt vitsordats af pressen.

Öfversättningen har verkstälts af mr *Magnus Synnestvedt*, Avocat à la Cour d'Appel, och en son till vår härvarande svensk-norske vice konsul. Då vi trodde, att det möjligen skulle intressera Iduns läsare att höra litet närmare om mr S:s litterära verksamhet, gjorde vi honom ett besök.

Med älskvärdt tillmötesgående, måhända en smula hämmadt af anspråkslöshet, ställde han sig till vår disposition.

Herr S. är en helt ung man, ännu ej fyllda 34 år. Detta oakadt har han redan hunnit sluta sin akademiska bana och är nu välbeställd *docteur en droit*.

»Mitt yrke är lagkarlens,» sade han, »men min favoritsysselsättning är diktarens. Tyvärr ha hittills mina studier hindrat mig i detta senare verk, men nu kan jag mera fritt ägna mig häråt.

Först och främst tänker jag fortsätta med öfverförandet af konung Osc ars dikter, ett arbete, som mycket tilltalar mig.

För detta arbete, som helt säkert kommer att med begärlighet omfattas af vår skönlitterära publik, har jag redan funnit förläggare, under förutsättning nämligen att den höge skalden själf ej ställer sig emot företaget.

Vidare har jag redan färdigt ett större lyriskt-filosofiskt drama *Agupta*, som spelar i det gamla Indien. En roman med motiv från det antika Babylon är ock i det närmaste fullbordad. Från

MAGNUS SYNNESTVEDT.

ningsboden 22 Humlegårdsg. — I dessa affärer kunna med goda betyg försedda arbeterskor få lämna sina adresser och betala 10 öre för hvarje gång de erhålla arbete genom »adresskontoret». Arbetsgivare erlägger ock 10 öre för hvarje arbeterskas adress. Mesta tillgång lär finnas på s. k. »hjälpstrur», d. v. s. just sådana arbeterskor, som »D.» åsyftar. Dessutom bruka finnas anmälda uppapperskor till privata hem, städerskor, sömmerskor af olika slag, strykerskor o. s. v. Om de flesta arbetssökande lär man kunna få muntliga rekommendationer. Af hvad jag kunnat inhämta af »Föreningens för adresskontor» sista årsredogörelse, tycktes affären å Klarabergsg. 21 varit mest anlitad. Detta kanske beroende på det centrala läget. Man har sagt mig, att dessa »adresskontor» icke lära vara tillräckligt kända af den stora allmänhet, som kan behöfva deras hjälp. Jag begagnar mig därför med nöje af tillfället att genom eder mycket spridda tidning få fästa uppmärksamheten på dessa »adresskontors» tillvaro. Den, som önskar närmare upplysningar, torde hänvända sig till fröknarna E. och M.

trycket har jag hittills endast utgifvit en översättning af Nils Collet-Vogts »Fra Vaar til Høst» samt i *Revue d'art dramatique* offentliggjort en längre uppsats »Ibsen et la femme scandinave». Detta är allt.

Det erkännande, som nu kommit mig till del till följd af mina översättningar af några af kung Oscars dikter, gläder mig så mycket mer, som dessa varit underställda den höge skaldens egen pröfning, och var det med hans medgifvande, som de föredrogos på gårdagens matiné.»

Namnet Synnestvedt är ej okänt i Norges litteraturhistoria. En farbror till unge herr S., Hans Synnestvedt, död för ett 10-tal år sedan, har efterlämnat en mängd lyriska dikter af värde.

EDVARD STJERNSTRÖM.

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN BARNMORSKA, SOM FÅTT MEDALJ. Nyligen öfverlämnades till fru Johanna Svendsén, som i 40 år innehaft barnmorskebefattningen i Markaryds församling af Kronobergs län, Patriotiska sällskapets stora medalj i guld.

JOHANNA SVENDSÉN.

Fru S., som härstammar från adliga ätten von Wovren, utgick som examinerad barnmorska från barnbördshuset i Stockholm 1862 och tillträdde samma år sin nuvarande befattning.

En barnmorskas lif, i synnerhet på landsbygden med dess ofta dåliga vägar och stora afstånd, är minsann ingen dans på rosor, det har fru S. fått erfara. Ofta har hon kallats ut midt i natten för att i mörker och köld resa

mil till något afsides liggande fattigmanshem, där hennes hjälp behöfts i dubbel måtto. Ty förutom sitt kalls ansvarsfulla plikter, har hon äfven mången gång fått ägna sina ansträngningar åt att kläda de nakna och mätta de hungriga, då familjen varit alltför talrik för de knappt tilltagna brödbitarne.

Men icke blott som ackuschörska har hon förvärfvat sin församlings stora tacksamhet. Andå till 1892 saknade Markaryd järnväg, och det var

FRÅN DEN STORA BASAREN I GÖTEBORG. OLGA RINMAN FOTO. BASARKOMMITTÉN. DE TRE SITTADE DAMERNA RÄKNADE FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: BORMÄSTARINNAN SVANBERG, FRIHERRINNAN HEDVIG LAGERBRING OCH FRU JENNY LAGERBERG. DE BAKOM STÅENDE: HR S. WEINBERG, DOKTORINNAN BELFRAGE, FRU LEVISSON, KAMMARHERRE CARL LAGERBERG, DOKTORINNAN KÖSTER OCH DOKTORINNAN SILFVERSCIÖLD.

4 mil landsväg till närmaste läkare. Fru Svendsén var då den, som lämnade den första hjälpen vid påkommande sjukdomsfall, och mången natt har hon vakat vid sjukbäddarne, glömmade sig själf för den lidande nästan.

Detta lif i sträng pliktuppfyllelse har, naturligt nog, brutit hennes krafter; men den vakna blicken och det ungdomliga sinnet äro kvar som tillföre.

Änka sedan 1883, bebor hon nu sitt idylliskt belägna »Lugnet», som hon själf låtit bygga. Hennes äktenskap var barnlöst, men tvänne fosterbarn, hvilka nu äro ute i världen på egen hand, hafva henne att tacka för öm modersvård under uppväxtåren.

*

EN VÄLGÖRENHETSBASAR i stort, antagligen den största, som hittills afhöllits i Göteborg, var den för upprättande af en hafskuranstalt för skrofulösa barn vid Styrso hafsbad arrangerade och under kronprinsessans beskydd stående »mässa», som nyligen under mycket gynnsamma auspicer ägt rum å Börsen i rikets andra stad.

Utom de traditionella, i färgprakt strålade salustånden bjöd basaren på ett mystikhöljdt »Minnets tempel», där den skapande fantasien med hjälp af hvad bäst fanns af ungdom och skönhet trollade fram härliga syner för de skådelystna. Äfven det moderna nöjet Ueberbrett'l med österländska pantomimer och uppslupna nutidsvisor förekom jämte en revy af århundradets dräkter och mycket annat, som här skulle bli för vidlyftigt att omtala.

Den lyckade basaren, hvars arrangör var friherrinnan Hedvig Lagerbring, inbragte omkring 70,000 kronor, alltså en vacker grundplåt för det vardande sanatoriet.

Som ett illustrativt minne från basaren meddela vi en gruppbild af samtliga kommittéledamöterna samt en interiör af stora börssalen med det kungliga saluståndet.

Våra läsare känna dock tvifvelsutan en viss förvåning öfver att interiören i fråga är så intetsäggande, då lokalpressens basarreferat innehållit idel superlativer om alla de originella öfverraskningarna och den ögonfägnad, som tjusat publiken. Äfven vi själfva blefvo ej så litet besvikna, då vi från vår specielle göteborgsfotograf mottogo en kollektion basarbilder, som vi närmast kunna beteckna som »döda dokument», enär endast ramen kring arrangemangen, men intet af det pulserande lif, som gaf basaren dess karaktär, kommit tillsynes. Detta lär ha berott på, att en af basarens ledare, kammarherre Lagerberg, motsatt sig fotograferingen af de moment, hvilka vi helst önskat föreviga.

Huru en sådan vägran gent emot ett illustrerat pressorgan af Iduns rang kan ifrågakomma, är oss ofattligt, allra helst vi tillföre beredvilligt öppnat våra spalter, då det gällt att i ord och bild stödja det behjärtansvärda företaget, för hvilket basaren arrangerats. Ett vänligt och obegränsadt tillmötesgående från vederbörandes sida borde därför ha va-

SCEN UR FEMTE AKTEN AF SUDERMANNNS »LEFVE LIVVET» PÅ SVENSKA TEATERN. A. BLOMBERG FOTO. BEATE VON KELLINGHAUSEN (FRU HÅKANSSON) UTBRINGAR EN TOAST FÖR LIVVET, I SAMMA ÖGNBLICK SOM HON TÖMMER GIFTBÄGAREN.

FRÅN BASAREN I GÖTEBORG. MARKNADSSTÄNDEN I STORA BÖRSSALEN, I FÖRGRUNDEN TILL VÄNSTER STÄNDET MED DE KUNGLIGA GÅFVORNA. O. RINMAN FOTO.

rit en naturlig sak; detta är åtminstone vår uppfattning.

*

»DORSIN» kallas ett nytt polérmedel, som utsläppts i marknaden, och som vi kunna rekommendera alla husmödrar, som på ett enkelt och verksamt sätt själfva vilja putsa upp sina möbler eller andra lackerade och polerade föremål. Vi ha själfva med god framgång pröfvat det. Närmare framgår af annonsafdelningen i detta nummer.

GRETEL BIRKES HJÄLTEDRÖM. FÖR IDUN AF HJÖRDIS.

FORTS. FRÅN FÖREG. N.R.

O bemärkt kom hon in i sitt rum, och sen hon väl stängt dörren, satte hon sig framför sitt sybord, letade ut en grön, en röd och en blå silkestråd, snodde dem väl tillsammans och stack den lilla snodden genom hålet på slanten. Så klädde hon om sig och band snodden om halsen under klädningen, bara för att aldrig mer glömma, att hon var 17 år och ingen barnunge längre, försäkrade hon sig själf, allt under det hon innerst grämde sig öfver, att hon inte haft riktigt eldrödt silke, utan att hon måst nöja sig med mörkrödt.

Gretel var morfars allt och morfar var Gretels allt. Kanske möjligen Gretel hade rivaler i morfars alla minnen, men säkert var, att allt sedan Gretels föräldrar dött, då hon var en liten stackare och kom till den enda kvarlevande af familjen, morfar Busch på Storviken, hade han läst in alla rivalerna i ett skräprum. Morfar hade varit en stor fribytare i sin ungdom, och först på äldre dar kom han till Sverige från Tyskland, köpte Storviken, som låg härligt vid Saltsjön och slog sig till ro där. Under några år log han ofta åt sina minnen och äfventyr, men då hans enda dotter, som var gift i Tyskland och där plötsligt blef änka, kom till fadern blott för att lämna lilla Gretel och sedan själf gå bort för alltid, var det, som det gamla löjet fördrifvits. Det var märkvärdigt hvad de gamla minnena togo sig tarfliga ut inför Gretels barnsliga blickar, och som Henrik Bursch aldrig tyckt om det, som var tarfligt, läste han in hela skräpet, så godt sig göra lät och började lägga upp en ny minnesbok tillsammans med Gretel. Hon hade aldrig haft annan skolmästare eller informator än morfar och intet annat kvinnligt sällskap än sin första sköterska, som sedan stannat som hushållerska. Storviken och dess folk hade bokstafligt taladt varit hela hennes värld till denna dag, och hvad hon för resten behöfde för sitt lifliga sinne, gaf morfar henne först ur sagböcker och längre fram ur Schiller och Goethe. Sitt första fosterlands sångare skulle hon ära, menade morfar. Och Gretel svärmade för sina hjältar och var lycklig i sin lilla värld. I alla fall tyckte hon, det var underligt, där hon satt på ena sidan om bordet och läste om Wilhelm Meister, att hon aldrig förr vetat, hur hennes hjältar sågo ut, blott hurudana de voro. Nu visste hon precis, att denne hennes sista hjälte var smärt

och lagom lång, — d. v. s. så lång, att hon måste höja hufvudet litet för att se honom in i ögonen, ljusst, vågigt hår hade han och små mustascher, en ganska stor näsa och en brun fläck vid vänstra ögat. De här egenskaperna hade bestämt Wilhelm Meister, men färgen på ögonen: visste hon inte riktigt, den var litet olika, allt eftersom hon talade med Mignon eller Laertes. Det var inte utan, att den gamla harpospelaren hade starkt tycke med morfar, och det slog henne, att Mignon som page mycket väl kunnat se ut som gossen där uppe i backen, sedan han spännt af skidorna och ändrat om hufvan. Men då var det omöjligt att hålla ihop trådarna längre.

»Morfar, hvad är det för folk, som skrifer i tidningar, egentligen?» och Gretel såg djupt intresserad på sitt orakel.

»Det är många olika slag det, du,» svarade morfar omisstänksamt. »I de smutsiga tidningarna, tänker jag, det är sådana, som bitit hufvudet af skammen, och i de hyggliga finns det väl af båda sorterna, fastän redaktionen håller tummen på ögat på de oborstade. Men det finns lärda karlar där också, och en tidningsman är något annat nu än förr.» Gretel kände sig innerligt belåten att lefva nu och inte förr. »Morfar lilla,» fortfor hon och tittade med hufvudet på sned rakt in i gubbens skumma ögon, »vet du af, att jag är aderton år och ännu inte sett Stockholm.» Morfar såg inte alls förvånad ut, tvärtom hade han väntat den frågan länge nog, ty Gretel hölls ej ifrån den yttre världen, så långt tidningarna kunde klagöra den för henne, och morfar och hon diskuterade grundligt alla händelser i hufvudstaden.

»Var du lugn, min lilla gumma, du skall nog få din del af det lockande paradiset, du också. I höst skall du få komma dit.» Gretel gaf gubben en kyss och kom sig icke för att påskynda den stora händelsen med några böner. Hon hade tydligt känt i dag, att det var vår i luften, och att resa bort, när vår och sommar kommo till Storviken, det var ju dumt. Och så läste hon vidare om Wilhelm Meister, som bestämdt också var filosofie licentiat, och om Mignon, som hon misstänkte var en helt annan än den, hon sades vara.

»Min kära Gamling! Din dotterdotter, fröken Gretel Birke är nu i den stora staden och har redan lärt sig att reda sig själf där. Hon har desslikes lärt sig en hel del goda saker, som att man gärna kan knuffa undan en medmänniska för att först komma in genom en port, utan att man utan anmärkning kan taga heder och ära af folk, men inte utan anmärkning kan gå på gatan med för kort kjol eller hålla upp sin långa kjol på ett sätt, som inte är »chic». Du skulle se mig, när jag skrider fram i min nya dräkt, som verkligen är snygg, ty tant har smak, med kjolen behagfullt upplyftad af min behandskade hand och ögonen blygsamt nedslagna! Aj, aj, Gretel lilla, där brister du allt mot det passande. Men, morfar, hur kan man också gå och se på gatljängningen eller butikfönster, när man kan få se på människor. De äro alla nya för mig, och jag slukar dem med mina blickar, och när jag spårar upp någon, som jag tycker om, ser jag den människan styft in i ögonen, och sedan skrifer jag i tankarne hennes förflutna och tillkommande. Men,

morfar du, det är ej så ofta, jag har det besväret, ty det är så få jag tycker om, de flesta se så uttråkade och missnöjda ut. Kanske det är på sig själfva, och i så fall förlåter jag dem, ty det vore ej underligt. Och så löjligt lika som de äro hvarandra! Alldeles som när jag bakar kakor. Samma smet och ungefär samma form, den ena bara litet mer gräddad eller jäst eller bränd än den andra kanske. Alla se de ut som de tänkte detsamma, när man ser på dem med ett sådant intresse, som jag dessa dagar ägnat mina medmänniskor, manliga som kvinnliga, en själfbelåtenhetens glimt i ögat på dem alla. — Ja, lifvet är härligt. Och att få gå här midt i all skönhet, längs vattnet och under träden och söka lyckan, morfar, ty ser du, det är den jag söker, — det göra ju alla, — men alla veta kanske inte som jag, att den finns här. Och när den kommer, skall jag genast känna igen den, ty den är glittrande som solljuset och glad som vårfoden. Så går jag då på jakt, och när jag funnit mitt byte, för jag det i triumf hem till dig och Storviken. Det lofvar din lyckliga Gretel.»

Där gick nu Gretel och väntade på, att något skulle hända. Men hur allt skulle gå till, det kunde hon ej måla ut för sig, ty i Gellerts hus träffade hon visserligen många människor, men någon tidningsman hade aldrig stuckit sin näsa innanför de dörrarna. Men det nedslag ej alls Gretels mod. Snarare tyckte hon, att det var ett stort plus till saken, att den omöjligt kunde utvecklas under vanliga banala former. Att hon kunde vara hela året i Stockholm utan att träffa tillsammans med sitt ideal, den tanken hade ej en enda gång korsat hennes lifliga lilla hjärna. Frågan var blott, när och hur det skulle ske.

En dag i slutet af november gingo två herrar förbi Gretel på gatan, och just i detsamma säger den ena: »Håkan Wallér kom hem från sjukhuset i går. Nog är han bättre förstas, men nog dröjer det, tills han blir alldeles bra.» Gretel tvärstannade, och det var, som hennes hjärta upphört att slå. Hon såg som i en dimma de två alldeles obekanta männen försvinna i vimlet, men då greps hon af en vild förskräckelse att kanske försumma ett tillfälle att fånga sin dröm, och obekymrad om allt rusade hon efter dem, men när hon väl hunnit fatt dem, pratade de om något annat. Hon följde dem Drottninggatan utför, släppte dem ej, när de veko in på Vattugatan och gick förbi dem, just som de skakade hand utanför en port där. Gretels stackars lilla hjärta hade kämpat hårdt hela vägen med hennes förnuft, men det halp ej, utan, när hon vände sig om och såg den ena af herrarne komma, gick hon emot honom och hejdade honom med en flickaktig böjning på sitt täcka hufvud. »Förlåt, att jag besvärar er, men jag hörde för en stund sedan er tala om Håkan Wallér och vore tacksam, om ni ville säga mig, om han är mycket sjuk.»

Den tillfrågade lyfte artigt på hatten, tog för afgjort, att den unga damen kände både honom och hans vän Wallér, fastän han ej kunde påminna sig ha råkat henne och svarade, att Wallér var betydligt på bättringsvägen, redan hade återtagit sitt arbete delvis och snart skulle bli synlig bland sina vänner. Den lugna, förtroliga ton, i hvilken han sade detta, och som tydligt röjde, att han antog, att Gretel kände honom, gjorde flickan ängslig. Hon blef rädd, att han skulle fortsätta samtalet, visste ej, hur fort hon skulle komma i väg, numlade ett »tack» och gick. Den unge mannen tittade förbluffad efter henne, ryckte på axlarna och gick åt sitt håll.

Gretel gick direkt hem, stängde in sig på sitt rum och grät en vers. Hon var ond på sig själf, som varit påflugen och ogrannlaga, ledsen för att hennes hjälte var sjuk och hon ej fick göra ett grand för att glädja honom. Att endast ha en tanke om dagen och en dröm om natten och inte ens veta, hvar föremålet finns! Hon såg honom framför sig som han stod där på skidorna, frisk och glad och nu... Det var skralt med fröken Birkens nerver under de följande dagarna, och hade ej det blida ödet gripit in, vet man ej, hur det gått. Hvad som hände, var visserligen hvad Gretel minst af allt väntade, men något hände i alla fall, och det var för tillfället det viktigaste.

Någon vecka efter den omtalade dagen fick Gretel en inbjudan till en atelierfest hos fröken Vester, en vänlig äldre dam, som Gretel ritade hos. Tant Gellert var ej synnerligen hägad att släppa i väg sin skyddsling till »det där sällskapet», men Gretel var i den sinnesstämningen, att hon med häftighet omfattade ett tillfälle att komma ifrån sig själf, och så förklarade hon, att hon ämnade gå. — Aldrig i sitt lif hade hon tänkt sig något så härligt. Inne i atelieren hade fröken Vester skapat ett färike af blommor och ljus i alla färger, och från fönstren såg hon öfver strömmen bort till Skeppsholmen och Kastellet, och öfverallt glittrade ljus och lekte skuggor.

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.

Erhålls å alla apotek och kemikaliäffärer.

Tillverkare: Bauer & Co., Berlin S. O. 16.

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af Läkare- auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Hon kände ingen af gästerna, men snart drogs hon med, pratade och skrattade ett friskt skratt, som drog alla med sig. Hon satt just i en krets af ungdom och beskref med denna fest som bakgrund på ett putslustigt sätt ett kalas hos läns-mannens hemma på landet, då dörren öppnades, och in trädde den unge man, som hon talat vid på gatan. Han stängde ej dörren efter sig utan ropade inåt rummet: »Jag har honom! Tog honom helt enkelt med mig i en drocka. Det var värst med trapporna, men bara han får hvila sig ett ögonblick, kommer han.»

»Du behöfver ej ta dig en sådan hjältemin,» hördes en manlig stämma i dörren, »det är inte svårt att locka den, som gärna vill hoppa.»

»Nej, Håkan Wallér, är det verkligen du! På benen igen, gamle gosse! Välkommen!» ljöd det från alla håll. Gretel reste sig och stod tungt stödd mot en stol. Hon tyckte, att golfvet gungade under henne, och hon kände, som om något krampaktigt snörde ihop hennes strupe, så att tårarna fyllde ögonen. Var detta Håkan Wallér! hennes ljuslockiga hjälte med de glada ögonen och den spänstiga gången hade bytt plats med en svarthårig man, som såg sig omkring i rummet med djupa allvarliga ögon, kolsvarta, tyckte Gretel, att de voro, och som med en käpp till stöd linkade fram till en bekväm stol, som ställts i ordning åt honom snedt emot det hörn af rummet, där Gretel kämpade för att återvinna jämnvikten. Hon kunde ej taga blicken från honom, där han satt omgifven af alla vännerna, som öfveröste honom med frågor. Han smålog mot dem alla, och det var förunderligt, hvad leendet gjorde honom vacker. Gretel blef yr af alla sina tankar. Hur vågade denne man vara Håkan Wallér! Hon hatade honom, eller ville åtminstone göra det, men det var så svårt, ty han bar ju det namn, som ej lämnat hennes tankar under alla dessa månader. Hennes lycka med det glada solljuset i blicken, hvart svann den! Hon hade haft en tro, som kunde försätta berg, och nu skulle den varda fruktlös. De hade alla glömt henne, främlingen, men då hon såg öfver till gruppen där, mötte hon den mannens ögon, som hon talat vid en gång förr och såg, att han kände igen henne. Hon såg, hur han ryckte till, böjde sig ner och sade något till mannen i länstolen, och en förtviflan grep henne. Hon ville skrika, men fick ej ett ljud öfver läpparne, så beslöt hon att springa sin väg, men kunde ej röra sig ur stället. Hennes blickar drogos oemotståndligt af ett par ögon, som fixerade henne skarpt, och hon såg rakt in i dem viljelöst. Håkan Wallér skakade på hufvudet och sade något åt vännen.

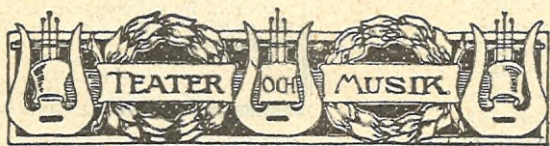
»Sitt nu still där du sitter, Håkan,» ropade fröken Vester, »så skola vi lägra oss omkring dig. — Åh, fröken Birke, förlåt, att vi alla lämnade er, men vår vän här är nyss frisk från ett benbrott, och glädjen att se honom fick kanske ett något egoistiskt uttryck. Får jag presentera er. Detta är licentiaten Wallér, tidningsman, titel doktor, detta är min bror, också tidningsman — fröken Birke.»

Gretel böjde på sitt hufvud, men doktorn sträckte fram sin hand:

»Räck mig er hand, fröken, annars tror jag, ni tycker, att jag är en stor drummel, som inte stiger upp.» Gretel gaf honom sin hand, och han kände, hur den darrade. Så hälsade hon på hr Vester och rodnade under hans frågande blick och sökte sedan brådskande en plats så långt bort som möjligt.

Stackars Gretel! Det sista hoppet, att det möjligen kunde finnas två med samma namn, hade gått. Det var tydligen till denne man, som den andres saker skulle skickas, och hvem den andre var, visste hon nu ej, brydde sig heller inte därom. Allt hade smält så tillsammans till en bild, att när den nu refs sönder, var allting-likgiltigt. Som hon hade lärt sig älska det namnet! — Hon satt tyst och svalde gråten. Samtalet var i full gång, och hon lyssnade utan att höra. Men så föll den där dämpade varma rösten in, och hon rycktes med af dess klang.

(Forts.)

KUNGL. TEATERN har åter kommit med en ny opera, denna gång af svensk kompositör. I lördags uppfördes nämligen för första gången »Valborgsmässa», romantisk opera i 3 akter af *Andreas Hallén* med text af en tysk författare Eugen v. Enzberg. Innehållet rör sig om häx-

förföljelserna i slutet på 1400-talet. Det hela verkar emellertid mera som fristående bilder än som en genomförd handling med logiskt sammanhang. Detta har nog ock i viss mån influerat på kompositören, så att äfven i musikaliskt hänseende det inre sambandet är något lösligt. Inom ramen för de trenne akterna, sådana de föreligga, finnes emellertid en hel del anslående och duktigt gjorda saker, vittnande om den rutinerade tonsättaren.

Operan »Valborgsmässa» framföres nu som en nyhet, men är i själva verket ej till sin helhet ny. Andra och tredje akterna gäfvos nämligen för åtskilliga år sedan som en själfständig opera under namnet »Häxfällan». De hafva nu något omarbetats och utvidgats, hvarjämte första akten tillagts. Musiken sluter sig ganska troget till texten, målade de olika situationerna och stämningarna. Mest helgjuten och af bästa verkan är den andra akten, som är fylld både af grubblande mystik och sprudlande lif, trolldomskonster och kärleksscener, allt framställt i en lättfattlig och karaktäristiskt målade musik. Finalen — häxdansen på Blocksberg — är nykomponerad och af god verkan. I tredje akten torde särskildt böra framhållas ett vackert Ave Maria, sjunget af den unga flickan Gertrud (frkn Svärdström), samt munkarnes kör och finalen med en hälsning till våren, symboliserande det öfver mörkret och vidskelpelsen segrande ljuset. Första akten föreföll mattast, men äfven här finnas saker, som förtjäna erkännande.

Utförandet var någorlunda jämnt, men föredde från de olika rollnehafvarnes sida intet mera anmärkningsvärdt. Någon särskildt framträdande hufvudroll finnes egentligen ej i operan. De viktigaste partierna innehades af frkn Svärdström samt hr Lejdström och Nyblom, hvilken sistnämnde gaf en god karaktäristik af den trolldomskunnige doktor Arbogast, men var tydligen i vokalt hänseende ej väl disponerad. Fröken Svärdström var en intagande Gertrud, men bör akta sig att forcera sin stämma, som då blir osäker. De båda förföriska häxorna i andra akten hade fått ett par förträffliga framställningar i fruarna Jungstedt och Lindberg. Öfriga rollnehafvare voro fröken Edström samt hr Lundqvist, Sellergren, Söderman och Grafström, en hvar väl på sin plats. Operan är uppsatt af hr Elmblad och ledes af hr Henneberg.

Bifallet från den nästan fullsatta salongen stegrades efter hvarje akt, och efter sista akten måste kompositören ett par gånger framträda.

SVENSKA TEATERN har gjort sig förtjänt af ett uppriktigt erkännande från alla vännar af den moderna sceniska diktkonsten genom sitt framförande — och sitt så snabba framförande — af *Hermann Sudermanns* nya skådespel »Lefve lifvet», hvars premiére i författarens hemland ännu ligger endast några veckor tillbaka i tiden. Ty »Lefve lifvet» visade sig vara ett mäktigt, med skaldiskt mästerskap genomkomponerat konstverk, hvars satir öfver samtidens sociala och etiska förhållanden — den från »Åra», »Hemmet» och »Midsommareld» välbekanta grundtonen i den tyske dramatikers hela diktning — vinner en etsande kraft genom författarens öfverlägsna tekniska virtuositet, hans ypperliga karaktärsteckning, hans skickliga mejslande af dialogens minsta detaljer. Det finns åtskilligt i »Lefve lifvet», som ovillkorligen leder tanken på Björnsons »Paul Lange och Tora Parsberg»; äfven här utgöres den dominerande figuren af en begåfvad och ädel kvinna, som med sin personlighets rika makt söker lyfta och stöda sin själs förtrogne i hans lifskamp midt i de politiska stridernas bränning. Roten till den tragiska konflikten spirar dock i Sudermanns drama från den omständigheten, att den offerande kvinnan här är en *annans* maka, och att ett ungdomsfelsteg från långt tillbaka i tiden alljämt kastar sin mörka skugga genom förhållandet mellan henne och den man, för hvilken hon innerst lever. Genom händelsernas och de grällande sociala åskådningarnas orubbliga logik drifves så detta förhållande — med verkningsfull dramatisk stegring genom skådespelets fem akter — slutligen därhän, att för Beate von Kellinghausen intet annat återstår än att frivilligt gå bort från det lif, hon dock så lidelsefullt omfattar, på det Richard von Völkerlingk, hennes själs korade, må kunna fortsätta att leva det.

Af denna innehållsrika, kvinnokaraktär ger nu fru *Håkansson* en allt igenom själfull och gripande tolkning — utan gensägelse en af de bästa skapelser, hon någonsin lämnat ifrån sig. Hennes spel höjes och förändligas, allt efter som dramats inlyckta patos vidgar sig och frigöres, och den afgörande stora scenen i sista akten, då hon vid gästbudsbordet, som dukats till firande af von Völkerlingks första stora parlamentariska framgång, höjer sitt glas till en yrande toast för lifvet i samma ögonblick, som hon hemligen tömmer det dödande giftet, utfördes med skakande kraft.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

Som Völkerlingk presterade hr *Svennberg* ett gediget spel, som dock icke höjde sig till den kvinnliga motpartens nivå, och i andra och tredje-plansrollerna bidrogo hr *Eliason*, *Johansson*, *Lavén*, *Byström*, *Fröberg*, *Klintberg*, fröken *A. Torsell* m. fl. i allo erkännansvärdt till den goda ensemble, som lyckligt befrämjade det intressanta dramats starka verkan och — som vi tro oss kunna förut säga — varaktiga framgång på hufvudstadsscenen.

LEIPZIG-ORKESTERNS TRENNE KONSERTER under den sistförflutna veckan hade samlat fullt hus till sista plats i Musikaliska akademiens stora sal. Och sällan har bifallet här varit på samma gång så entusiastiskt och så välförtjänt. Dirigenten, hr *Hans Winderstein*, har sin orkester helt i sin hand. Han anför med en liflighet, som är rent af elektriserande. Orkestern följer ock hans minsta vink med en disciplin, som här hemma hos oss är okänd. Därför bli ock dess prestationer så mönstergilla.

Af de trenne konserterna sätta vi främst den första, hvars program i sin helhet var ägnadt åt Beethoven. Tredje symfonien — *Eroica* — och tredje *Leonora*-uvertyren erhöilo ett utförande, som verkade rent af betagande. Och dock togs priset för aftonen af fru *Norman-Neruda*, som med oförliknelig skicklighet, värme och uppfattning spelade violinkonserten i D-dur samt de båda romenserna i G. och F. Andra konserten upptog triumviratet *Berlioz* — *Rich. Strauss* — *Wagner*. Af den förstnämnde utfördes den populära *Racocymarschen* ur »*Faust*» samt uvertyren till »*Benvenuto Cellini*», af den sistnämnde förspelen till »*Mästersångarna*» och »*Lohengrin*», »*Siegfried*» samt uvertyren till »*Tannhäuser*». Aldrig har denna sistnämnda här gjort ett mera öfvervågande intryck. *Strauss* var representerad af »*Till Eulenspiegel*», som likaledes erhöilo ett briljant utförande. Tredje konserten upptog endast nordiska kompositioner, däraf fem norska mot två svenska. Af de förra anlog mest *Peer Gynt*-suiten af *Grieg*, af de senare *Södermans Offeratorium*.

Ytterligare en matiné gafs i söndags med bl. a. *Haydns* symfoni nr 12 B-dur, genomskinligt klart och briljant spelad, samt *Wagners* förspel till »*Parisfal*», som vi dock hört ännu bättre utföras. Tvänne af orkesterns medlemmar fingo därjämte tillfälle att visa sig som synnerligen framstående solister, nämligen hr *Buckheim* som flöjtist och hr *Willecke* som violoncellist.

Som i tisdags skulle Leipzigerorkestern gifva en afskedskonsert å Kungl. teatern.

N:R 6 AF DAMERNAS MUSIKBLAD, utgifvet af fru *Ellen Sandels*, har utkommit och innehåller ett anslående salongsstycke »*Cantique ancienne*» af *J. Schad*, på sin tid en framstående pianist och lärare vid konservatoriet i Genève; vidare »*På Haciendan*», en förtjusande vals för fyra händer af *J. Klein*, samt en lifvig »*Hambo*», originalkomposition för »*D. M.*» af *Beda Sandell*. Textafdelningen meddelar en revy från hufvudstadens musiklif, en uppsats om den framstående romanskompositörer *Robert Franz* och *Jenny Lind*, en lustig episod från operetten »*Mjölkkfickans*» uppförande i London m. m.

Damernas Musikblad har under sitt nu gångna första kvartal innehållit ej mindre än 19 kompositioner, däraf 9 originalkompositioner, och utgifvarinnan har i de utkomna sex häftena visat sig äga god blick och sundt omdöme för hvad som kan vara af intresse att för det bildade musikaliska hemmet, där man önskar god och anslående salongs- och dansmusik. Publikationen har ock rönt allt starkare efterfrågan för hvarje nummer som utgifvits.

Henrik Gahns
* MANULIN *
 ny glycerinpasta för hudens skydd och vård i **tuber å 50 öre st.**
 Innehåller de finaste, äfven för den mest ömtåliga hud välgörande, ingredienser, är absolut fritt från skadliga ämnen och på grund däråf ett utmärkt medel till förekommande och botande af torr, stråf och narig hud, hudspricker, mindre sårnader m. m. Upptages fullständigt af huden, som däråf blir hvit, len och smidig och mindre känslig för köld och hetta. Torkar lätt efter ingnidningen och kan därför användas när som helst på dagen. Har en lätt och behaglig parfym. Personer med särskildt ömtålig hud böra dagligen använda Manulin. Ingnidningen sker bäst strax efter tvättningen, medan huden är något fuktig.

KÖKSALMANACK
 Redigerad af
FAKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
 I UPSALA.
 (Föreståndarinna, fröken Ida Norrby.)
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 23-29 MARS 1902.

Söndag: Sparrisparé; bouchéer med fiskstufning; champignonspäckad oxfilet med fransk potatis; brulé-pudding.
Måndag: Stekt rulad af kalbfog med potatis; äpple med ris.
Tisdag: Bräckt skinka med potatismos; semlor och mjölk.
Onsdag: Uppvärmd stek i form; turkisk vinsoppa.
Torsdag: Surkål med frikadeller; plättar med sylt.
Fredag (Långfredag): Götisk soppa; kokt gös med holländsk sås; gräddkaka med sylt.
Lördag: Kokt salt oxtunga med arter; vaniljtårta.

RECEPT:
 Bouchéer med fiskstufning.
 Smördeg: 1 fjärdedels kg. mjöl, 1 dcl.

vatten, 1 msk. brännvin, 1 3-dels ägg, 350 gr. smör (lika vikt med degen).

Fiskstufning: 1 o. 1 half msk. smör, 3 msk. mjöl, 2 dcl. fiskspad, 3 dcl. grädde, 1 half lit. kokt, urbenad och fint skuren fisk, hvitpeppar, salt.

Beredning: Smördegen be edes som vanlig smördeg. När smördegen är färdig utkaflas den till 1 cm. tjocklek och med mått uttagas små runda kakor. Med knif utskäras på dessa små lock, dock ej djupare än 1 half cm. (hälften af kakans tjocklek). Kakans kant penslas med ägghvita och härpå fästes en remsa af degen, utsporrad i uddar. Boucheerna gräddas sedan i mycket het ugn. Det redan utskurna locket lyftes af, och boucheerna fyllas med fiskstufning, hvarpå locket åter påläggas. Boucheerna böra serveras mycket varma.

Brulépudding (för 6 pers.).
 Till formen: 2 kkp. socker, 2 msk. kokande vatten.

Puddingen: 1 o. 1 tredjedels l. gräddmjöl, 3 msk. socker, 6 st. bittermandlar, skalet af 1 half citron, 6 hela ägg, 2 äggulor.

Beredning: Sockret brynes i en panna, spådes med det kokande vattnet och härmed glaceras en något värmd form. Mjölken kokas med sockret, mandeln, citronskalet och vaniljen, till dess den fått en god smak af kryddorna. Mjölken silas, och då mesta hettan afgått, tillsätts de uppvispade äggen. Blandningen slås i den glaserade formen, och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 3 fjärdedels tim. Då mesta hettan afgått uppstjälpes den och serveras med sin sås.

Uppvärmd stek i form (f. 6 pers.). Rester af stek, öfverblifven steksås, 2 saltgurkor, 1 o. 1 half lit. kokt

Nyhet!

Göteborgs
Cream Crackers.

Bästa smörgåskex!

potatis, salt, socker, 2 äggvitor, 1 msk. skorpbröd.

Beredning: Steken skäres i skifvor och nedlägges i en eldfast form med några tunna skifvor saltgurka mellan hvarje hvarf, till dess formen är i det närmaste fylld. Potatisen söndermosas och smaksättes med salt och socker, äggvitorna slås till skum och nedröras försiktigt i moset.

Detta utbredes till lock på formen, öfverströs med skorpbröd och krusas nått. Formen insättes i ugnen att bli genomvarm och få vacker gulbrun färg.

I stället för steksås kan man taga buljong eller köttextrakt upplöst i litet kokande vatten.

Gräddkaka (f. 6 pers.). 1 half lit. tjock, sur grädde, 4 ägg, 90 gr. fint strösocker, rifna skalet af 1 half citron, 1 o. 1 half dcl. torrt hvetemjöl.

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum. Äggulorna röras med sockret, tills det blir hvitt och pösigt, hvarefter det torra mjölet isiktas under ständig rörning. Citronskalet tillsättes. Äggsmeten blandas i grädden, och de

till skum slagna äggvitorna nedskäras försiktigt. Blandningen slås i smord

och brödbeströdd form och insättes i ganska god ugnsvärme. Då den är färdig, brister den. Kakan öfversockras o. serveras genast.

Kokt salt oxtunga (f. 6 pers.).
 1 saltad oxtunga (= 1 kg.) vatten.

Beredning: Oxtungan sköljes väl o. påsättes i kallt vatten. När det kokar upp, skummas det noga, och tungan får sakta koka i 3 timmar. Den upptages, och skinnet afdrages genast. Tungan skäres i skifvor och serveras med arter.

Vaniljtårta (f. 12 pers.).

Tårtan: 6 ägg, 7 msk. socker, 5 msk. potatismjöl, 1 half vaniljstång.

Vaniljkräm: 3-4 dcl. tjock grädde, 1 half vaniljstång, 2-3 msk. socker, 5-6 äggulor.

Glasyr: 1 kkp. socker, 3-4 msk. vin. Kristyr: Ägghvita, florsiktadt socker. Frukt till garnering.

Beredning: Äggulor och hvitor skiljas; gulorna röras med sockret, tills det blir hvitt och pösigt, vaniljen stötes och tillsättes, och det siktade potatismjölet nedröres samtidigt med de till skum slagna äggvitorna. Smeten slås genast i väl smord och brödbeströdd form eller gjutpanna och gräddas i medelmättigt ugnsvärme. När den kallnat, skäres den i tvänne bottnar.

Grädden kokas med vaniljen, tills den fått tillräcklig vaniljsmak, sockret tillsättes, och krämen lyftes från elden. En äggula i sänder iverispas, och krämen sättes åter öfver elden att sjuda, men får ej koka. Den upphålles sedan att kallna. Då den är kall utbredes den mellan bottnarna på tårtan, som sedan glaceras, garneras med frukt och pikeras.

Prenumerera på IDUNS MODETIDNING!

FREJA-MAGASINET
 C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
 18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
 18 GÖTGATAN 18.
 29 DROTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
 18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

ÖREBRO KEXFABRIK.

Lika stor, som njutningen af Örebro Kexfabriks välrenommerade vara är för konsumenterna, lika intressant är det att följa med denna gren af vårt lands framåtsträfvande industri.

Örebro Kexfabrik är en träffande bild af Örebro stad, ty båda befinna sig i en kraftig och sund utveckling och båda offra rikligt med tid och pengar för att i alla afseenden söka öfverglänsa sina medtäflare.

Ett besök i Örebro Kexfabrik har alltid njutningens och en angenäm öfverrasknings mångsidiga behag. Det som i första rummet imponerar är ej endast medvetandet om den ökade konsumtionen, som gör en jämn stegring af arbetarnes antal nödvändig, utan ock det intresse, med hvilket man ovillkorligen måste följa alla de hygieniska anordningar, som äro vidtagna, och hvilka lika mycket som Örebrokexen af läkarekongressens medlemmar erhöles de amplets loford under deras besök på fabriken sistlidna sommar, då läkaremöte ägde rum i Örebro.

Därtill komma och de många praktiska anordningarna och de finesser, hvilka lekmän lika myc-

Köp Foulard-Siden!

Begär mönster af våra vår- och sommarnyheter.

Specialitet: Tryckt Siden-Foulard, genombrutna sidentyger (à jour). Rå- och Tvättsiden för kläder och blusar från 90 öre pr mtr.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

— Siden-Export. —

Att beakta!

Vår lille gosse Sven, som under sina första två år erhöi »Mellins food» i ganska stora mängder, på föreskrifvet sätt blandad med mjölk, mådde förträffligt och frodades synbarligen däråf, hvarför vi äro fullkomligt öfvertygade om detta fabriksats utmärkta egenskaper. Göteborg i december 1901.
Ernst W. Ehnbon.

Prof af MELLINS FOOD sändes gratis och franko på begäran från Axel Lennstrand, Gefle. MELLINS FOOD finnes på apoteken samt hos alla väl fournerade specerihandlare.

Läs och märk!
 Af alla ekmöbler fås de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping. Begär priskurant.

För utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi
 börjar en ny kurs vid Göteborgs skolkök nästkommande september månad. Ansökningar mottagas till den 1 nästkommande maj. Prospekt erhållas genom fröken Alma Peterson, Seminariegatan n:r 4, Göteborg. Göteborg den 6 mars 1902.
 Allmänna Folkhögskolestyrelsen.

Den bekymmersamma toalettfrågan

IDUNS Modetidning

är lättlost genom att för det nya året prenumerera på »Iduns Modetidning», som på sitt område intar hedersplatsen som den fullständigaste, innehållsrikaste och elegantaste modejournal Norden äger. På 6 olika språk har detta kontinentala organ för allt hvad till den kvinnliga dräkten hör uppnått en upplaga på mer än 300,000 exemplar — något som bäst torde tala för dess värde och däråf betingade popularitet! Iduns Modetidning utgifves i tvänne olika upplagor, båda med två stora 8-sidiga nummer i månaden, hvartdera innehållande 70-80 utmärkta illustrationer samt åtföljda af en stor dubbelsidig mönsterbilaga af enastående rikhaltighet. Med den dyrare

upplagan (den s. k. planschupplagan) följa dessutom en gång i hvarje månad en praktiskt modplansch i färgtryck med de modernaste härfrysyrer på baksidan samt som en synnerligen värdefull och allmänt omtyckt gratispresent: Iduns Handarbetstidning, hvilken, af framstående kvinnliga konstnärer på detta område, fylles med idel nykomponerade originalmönster för alla slags kvinnliga handarbeten, broderier, läderplastik, glödrättning m. m. Prenumerationspriset för helår å planschupplagan endast 5 kronor, å den billigare upplagan (utan planscher och handarbetstidning) 3 kronor, ett utomordentligt billigt pris i förhållande till den praktiska valuta, som bjudes i detta

Nordens finaste och innehållsrikaste modeblad.

Palestina vin (Sjukvin)

Detta äkta öförfalskade Drufvin, stärkande, välsmakande, rekommenderadt af Hrr Läkare såsom utmärkt sjukvin, särskildt för konvalenscenter och klana personer såväl äldre som barn, enastående som förmiddags- & dessertvin expedieras af undertecknad i lådor å 6 but. Kr. 10. —, 12 but. Kr. 20 — fritt emb. mot insänd likvid. — Importör och ensamförsäljare för Sverige **H. Heintz, Vin-Nederlag, 39 Karlavägen, Stockholm.**
 Analys N:o 120170 å ett prof märkt »Palestina vin» (sjukvin) Alkohol 13,43 %, Vinsyra 0,30 %, Extract 14,06 %, Mineralämnen 0,22 %. Främmande färgämnen frånvarande. Extracten utgjordes till väsentlig del af **Drufsocker 13 %.**
 Profvet är sålunda att anse som ett öförfalskad (sött) vin af god beskaffenhet.
 Stockholm den 23 januari 1902.
JOHN LANDIN,
 Hand. Kemist i Stockholm.

Praktiska gångmattor.

Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkrav. Försök några meter på prof.

Realisation af Handarbeten etc.

fortfar äfven denna månad.
2 Jacobsons Affär, 2
 Hamngatan
 midt för Berzelii Park.

ILLUSTRERA EDRA PRISKURANTER, därpå förtjänar Ni! Beställ klichéerna hos John Fröberg, Finspong.

varas, skyddande lock hindra damm m. m. att tränga ned, så fort ej krämen för tillfället kommer till användning.

Vi se degen passera maskinerna och med hjälp af mekanisk kraft glida in på plåtarna i den långa ugnen och sedermera utkomma på ugnens baksida som färdig kex, hvarefter plåtarna, efter att hafva afstjälpt sitt innehåll genom en lika sinnrik som enkel anordning med hjälp af maskinkraft åka tillbaka till ugnens framsida för att åter, nu med degen, börja sin vandring genom ugnen.

I en annan sal se vi beredningen af Waferskexen. Hvem har ej smakat denna delikata kex, som smälter på tungan och doftar lika härligt som den smakar?

Deg, krydda, värme och maskiner åstadkomma detta vackra resultat.

I en särskild afdelning är uppställd ett nytt gasverk af engelsk konstruktion för uppvärmning af en del speciella bakugnar.

Bland alla de kexsorter, som under namn af Örebrokex äro utsläppta i marknaden och säkert finnas representerade i tusentals hem, skall en ny kexsort säkert komma att vinna allmänt intresse och efterfrågan hos konsumenterna.

Det är en ett-öres kex »Special», stor och fyllig, närande och välsmakande och synnerligen lämplig till kaffe och te. Dess prisbillighet jämte dess stora näringsvärde i förhållande till priset är ett litet konststycke inom kexindustrien.

För att kunna bilda sig ett exakt omdöme om det uppsving, som kexindustrien tagit i vårt land, måste man se Örebro Kexfabrik. Man måste se alla dessa maskiner, den stora arbetsstyrkan, och följa kexens utveckling från degens blygsamma plats i laboratoriets första

våning tills den vandrar genom maskiner och ugnar, för att slutligen genom varuhissar nå packningssalarna, där legio af händer äro i brådskaende sysselsättning med kexens inpackning.

Man skall då också kunna ana omfånget af alla de anordningar af olika slag, som en dylik rörelse förmedlar från plåtburkarnes och träldornas verkstäder till det stora lager af råvaror, papp, papper, etiketter, kort sagdt allt, som hör till för att göra kexens emballering lika smakfull för ögat som den själf är njutningsrik för gommen.

Ett besök i Örebro Kexfabrik efterlämnar samma angenäma intryck, som när man oförmodadt får tillfälle se in i ett kök, där den mat tillagas, som man skall äta, och man angenämt öfverraskas af en exceptionell renlighet och snygghet, som alstrar aptit och njutning.

Ett dylikt besök skulle bättre än ord kunna uttrycka det stora värde, som Örebrokexen har fått och ytterligare kommer att få.

Silex.

Prenumerera på KAMRATEN

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

NORSK ABONNENT. Se svar till Z—A i n:r 1.

FRIHERRINNAN X. Om ni blir bra genom denna behandling, bör ni obetingadt begagna er af densamma, ty ni riskerar ingenting därigenom. — En temperatur af 30—32 grader torde vara tillräcklig.

ANNIE. Se svar till 30-årig fru i n:r 10.

MÄRTA. Se svar till Z—A i n:r 1 och till Lady S. i n:r 4.

LLLAN. 1) och 2) Se svar till Z—A i n:r 1. 3) S. k. barntvål (öfverfett). 4) Om ni icke på fyra år fått dem tillbaka, är nog intet att göra.

GUVERNANT. 1) och 2) Irriterar på längden nervsystemet och hjärtat; kan dessutom möjlig framkalla en kronisk magkatarr. 3) Ovana. 4) Genom ett fast beslut att upphöra därmed, i värsta fall hypnotism. 5) Ja, det är oskadligt. 6) Ej omöjligt, att så är förhållandet.

BEKYMRADE FÄSTMÖ. Ni bör personligen hos läkare söka få svar på dessa frågor, ty det gäller att afgöra, om orsaken är underlivslidande eller om det onda blott är ett symptom af blodbrist.

24-ÅRIG FLICKA. 1)—6) Det är omöjligt för oss att säkert afgöra orsaken till detta obehag, så mycket mer som äfven andra orsaker än de i brevet nämnda kunna förefinnas. 7) Troligen polyp. Vänd er vid tillfälle personligen till läkare, helst öron-(näs-)läkare. G. K. Intet att göra.

A. i O. 1) Nej, det är ej skadligt, om det ej sker för häftigt. 2) Ja, omöjligt är det åtminstone icke.

PRENUMERANT. »Helsan framför alla» kan ni rekvidrera från närmaste bokhandel.

GÖREL — TH. Nej, det är oskadligt, använd det på samma sätt som hon gjort.

TJUGOÅRIG FLICKA. Ni bör ha god massage (af fullt kompetent per-

No. 4711 Eau de Cologne (blå och gul etikett). Den är den äkta, starkaste, varaktigaste, mest uppriskande och stärkande. Försäljes af alla välsorterade parfymhandlare.

son!) och eventuellt elektricitet under längre tid.

KONTORIST. 1) Ja, delvis, men orsaken till både det ena och det andra är nog eder blodbrist. 2) Nej, det är ej skadligt. Böra tagas dagligen och 30 grader varma. 3) Nej, det är ej nog. 4) och 5) se 1). Behandlingen af er blodbrist är alltså hufvudsaken.

ENSAM. Kan ej besvaras på detta sätt. Vänd er personligen till läkare. ANNA R—N. 1) Det dröjer ju emellanåt både ett och två år, ja ännu längre. 2) Helt och hållet individuellt. 3) Utan betydelse.

FINSKA. Hjo, Mösseberg och Söderköping torde väl vara de mest anlidade s. k. kallvattenkurerna i Sverige. Prospekt kan ni erhålla genom resp. badkontor.

A. V. Se svar till Z—A i n:r 1. Det är tyvärr ingen »småsak» — tvärt om!

SIGNORA. 1) Om det är mycket som skall aflägsnas torde Röntgenbehandling vara ett föredraga. 2) Ja. 3) Icke oss vederligt.

TUTTAN. Orsaken obekant. Pensling morgon och afton med lapislösning (5 proc.).

Dr — d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande hustriga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frå-

Profva Wasa-Bryggeriets Pilsnerdricka.

Allm. 30 57. Riks 1073.

Ofriga maldrycker rekommenderas.

Tandläkare Osc. Bohr, 72 Drottninggatan 72. Hvardagar 10—3; helgdagar 10—11. Allm. tel. 4873.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell, 17 Karlavägen 17. Allm. tel. 13057. Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Sjögquist, 6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläk. Elias Widfond, 25 Regeringsgatan 25. Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m. Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik) i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Kursen är 2-årig med början 1 okt. Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

Kronisk Snufva och Svalgkatarr behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af Professor G. Cederschiöld. Träffas hvardagar 2—4. Engelbrektsq. 5.

Doktor O. Wides Kurs i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor O. Wide, Stockholm.

Damhårarbeten. Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Hvad skola småttingarna göra under påsklovet? Jo, sänd efter Kindergartens (Kommandörsgratan 25, Stockholm) trefliga påskpaket, innehållande flere lätta, praktiska påskarbeten för barn från 4—10 år.

2,000 paket prima Toiletpapper realiserar å 10 öre pr st i Hjalmar Högströms Pappershandel, 36 Malmskilnadsg., Stöhl.

Mönster-Bok för konstväfnad och broderi. Prisbelönad. Plancher i färgtryck. 2 häften. Erhållas mot ins. 1 kr. till utg. MARIA COLLIN, Lund.

I Rättvik öppnas den 15 instundande maj ett mindre privathotell med centralt läge nära järnvägsstationen. Nyinredda, komfortabla rum för resande. Moderata priser, lätt tillgång på bad m. fl. bekvämligheter. Närmare meddelar Fröken Ellen Levin, Rättvik.

Pianonon, finaste, med utmärkt ton och tousche, säljas kontant men billigt 8 Brahegatan. Gustaf Walner, exam. pianostämmare, 12 år anställd hos Gust. Pettersson & Co. Pianostämning efter tillsägelse telefon 60 32.

Personer antagas som mot hög provision upplaga order å mina praktiska ägglador, speciellt hushållslador. A. SKOG, Hörle.

Foulard-Siden 85 öre till kr. 5:20 pr meter, porto- och tullfritt! Prover omgående; likaså af svart, hvitt och kulört Henneberg-Siden från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter. G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

»Hotell Lindquist» (1:a klass hotell) Vasagatan 20 (midt emot Centralstation) Stockholm rekommenderas i ärade resandes benägna hägkomst med sina komfortabla möblerade rum till moderata priser. Elektriskt ljus och badrum. Betjäning möter vid tåg och båtar. Vördsammast A. LINDQUIST, f. d. innehafvare af Badhotellet och Restaurant Kneippbadet vid Norrköping samt Bergsjö Hotell i Norrland. Rikst. 41 23, Allm. 181 35.

Alltid ung Härtiginnan af * * *! Hennes hemlighet, som är mycket enkel, kan lätt utforskas af våra älskvärda läsarinnor, hvilka kunna likna henne genom att för hvarje dag vid sin toilett begagna Crème, Poudre och Savon à la Crème Simon. Man bör akta sig för efterapningar.

Sveriges första kvinnliga trädgårdsskola börjar sin 4:de kurs 15 april, slutar 1 nov. Undervisning lämnas i trädgårdsskötsel — konservering efter ny metod — fjäderfäskötsel — skötande af ägg-klädningsmaskin m. m. Prospekt på begäran. Espenäs & Lännäs (Örebro län). Fru Stina Swartling, f. von Hofsten, Skolans innehafvarinna

Till Ärade Allmänheten. Härmed få meddela, att vi till våra rese- och platsagenter nu utsända vår nya rikhaltiga vär- och sommarkollektion, som innehåller kläden, manufakturerna, gardiner m. m., allt nyheter för säsongen, och kan hvar och en lätt öfvertyga sig om att priserna äro de billigaste i landet. OBS! Ett mindre antal energiska agenter antagas. Högaktningfullt H. ASCH & Co. Engrossaffär, STOCKHOLM.

Stockholms Dagblad Morgon- och Aftontidning. Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade Söndagsnummer.

DORSIN, ett enastående polérmedel för renoverande af alla slag polerade och lackerade föremål, där glansen genom ålder och nötning gått förlorad. Lämnar verklig, varaktig polityglans, utan fetbeläggning. Ej att förväxla med hittills utbudna s. k. polérmedel. Erhålls hos färg- och materialhandlare samt i parti hos fabrikanterna Dorch, Bäcksin & Cos Aktiebolag, Göteborg och Stockholm. Prof flaskor till landsorten mot 1 kr. i fri-märken.

Örebro Wafers
i flera olika sorter
rekommenderas.

gorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 122. Skulle »Gammal lärarinna», som förut i Idun gifvit svar i samma ämne, eller möjligen någon annan, vänligast vilja ge några upplysningar angående fordringar för inträde på småskolelärarinneseminarium? Har förut önskat bliwa lärarinna, men varit förhindrad af annan sysselsättning, och min sorg är nu att jag kanske är för gammal. Fyller i höst 30 år. Älskar barn i hög grad, och min önskan är att få offra mig själf och min tid för dem. Har endast genomgått 5 klasser af ett privat läroverk. Finns det utsikt att få anställning efter genomgången kurs, eller är det mycket trängt på detta område? Skulle någon möjligen vilja tillskrifva mig direkt, kommer det mig tillhanda under märket: »Ester», Göteborg p. r.

N:r 123. Kan någon, som innehar Hasselblads Svenska Express-kamera, upplysa mig om exponeringstiden vid olika tider och belysning på dagen samt hvilken bländare lämpligast bör användas? Äfven vore jag tacksam få veta, hvilken bländare bör användas vid fotografiering med blixtpatron. Svar sändes till

»Ellen Öbro».

N:r 124. Skulle någon kunna säga mig, hvad som bör göras för motarbetandet af böjd rygg? Är fristående gymnastik bra? Finns någon därtill passande apparat? Eller något slags

snörlif? Och hvar finnes dylikt att köpa?

24-årig.

N:r 125. Är det någon, som kan upplysa mig om, hur man skall utrota s. k. tvestjartar? Dessa djur förbittrade lifvet för oss på ett annars förtjusande ställe i skärgården. De kröpo egentligen fram från kanterna af verandataket, föllo därifrån ner och följde sedan med i kläder, mat och allt. Kunde det möjligen komma sig däraf, att villan var klädd med klängväxt?

Mio.

N:r 126. Förliden sommar annonserades i Stockholmstidningarna om en fåtölj, som, om dagen användes till stol och om natten till säng, men annonsen har sedan dess ej varit synlig. Kan någon gifva mig upplysning om, hvar ifrågasvarande stol säljes, priset, och om den är prydlig och praktisk? X. Y. Z.

SVAR

FNHVAR af Iduns läsarinna uppmanas till att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfyllstgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. För den skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samrn signatur.

N:r 20. Hör efter å A.-B. Obligationkontoret, 3 A. Klara v.a. Kyrkogata, Stockholm.

De.

Fullständig förteckning å utfallna, men ännu ej lyftade vinster å 1889 och 1893 års teaterobligationer finnas hos G. Pettersson, Falun.

Edith.

N:r 21. Ja såg det. — Låt bli att bränna upp »stubben» och använd för resten tålamod och Azymolstimulus.

De.

Ni får göra försök med massage. Vänd er för detta ändamål till fru von Sotta eller till hårläkaren A. M. Arnesen.

Welleda.

Stomatol- * * * *
* * * Tandpulver,
Stomatol- ~~~~~
~~~~~ Tandpasta,
åga förmåga att rena tänderna samt bevara deras blanka naturliga utseende utan att angripa emaljen.
H. M:t Konungens Hofleverantör.

Om E. S. helt beskedligt låter sitt nackhår en tid få vara i fred för nålar och ting, så växer det nog. Naemi.

N:r 23. Virkade spetsar emottagas till försäljning hos »Bikupan», Klarabergsg. 21 (inlämnas mellan 9 och 11 f. m.) och Arbetsmyran (Vendela Almén) Drottningg. 57. Det betalar ej på långt när arbetet, för en vanlig mellanspets t. ex. erhålles 1,50 kr. pr m. 5 % provision afdrages. Särdeles vackra mönster fordras, om de skola gå åt.

N:r 24. »Der Artist», centralorgan der Circus, Variété-Bühnen und reisenden Theater», utgifves i Düsseldorf med 1 nummer i veckan. Kan rekvideras genom postkontor eller bokhandel.

Olga.

N:r 24. Vänd er till dir. Carré, som f. n. med sin cirkus vistas i Stockholm.

De.

N:r 25. Fläckarna torde kunna behandlas med benzin och potatismjöl, mjölet pålages först, och på fläcken hålles litet benzin, gnides med en siden- eller tunn yllepapp; men man bör strö så mycket mjöl att det når långt utom fläcken, eljes efterlämnar benzin en ring. Jag råder er likväl att först pröva på en liten lapp af sidenet, om färgen tål benzin, en del tunna siden är så ömtåliga, att de knapp handteras. Måhända kan ni få bort fläckarna genom att endast gnida med potatismjöl, eller ännu bättre med torrgips.

Olga.

Dittan bör akta sig för att på egen hand laborera med fläckuttagning på ljust ömtåligt siden. Sänd hellre plagget eller öfverdraget, eller hvad det nu är till någon kemisk tvättinrättning. Lundby skömfärgeri eller Örgryte kem. Tvättinrättning, båda i Göteborg, rekommenderas.

De.

Allt efter ömtåligheten och färgen på tyget med mer eller mindre utspädd ammoniak, citronsyra eller klorvatten, som med fingerspetsarna eller med en lapp anbringas på fläckarna. Johannes och Johanna.

Fläckarna kunna möjligen borttagas medelst eter.

N:r 26. Man fordrar i utlandet ungefär detsamma som hos oss, samt naturligtvis språkkännedom.

N:r 27. Ni gör nog för resten klokast i att blifva »banbryterska» å något annat, mindre halsbrytande område.

Skulle icke »Banbryterska» ägna sitt lif och sina krafter åt något nyttigare och tillika mera tillfredsställande arbete än cirkusartistens? I april månad anländer direktör Caspar för att börja föreställningar å Djurgårdens cirkus — ni kan ju vända er till honom, om ni nödvändigt vill välja denna bana; någon »skola» för utbildning finns mig veterligt ej, utan bruka oftast »artisterna» redan som helt små barn börja sin lärotid i cirkus.

Olga.

Någon sådan skola finnes icke. Vänd er till den förste bäste cirkusdirektör som ni påträffar.

Welleda.

N:r 29. Guldfisken, Carassius auratus, numera spridd öfver hela jorden, säges härstamma från Kina och infördes af portugiserna på 1600-talet. Lär förekomma förvildad på åtskilliga ställen i Frankrike. Där den lever i större dammar och med tillräcklig tillgång på näring, kan den uppnå en längd af ända till 40 cm. De upptill afsmalande glaskupor, hvilka vanligen användas för fiskarnes bevarande, äro ganska olämpliga emedan de ej lämna fiskarne tillräcklig luft, hvaraf de äro i stort behov, en vanlig stor glasburk är då, ehuru ej så prydlig, mera ändamålsenlig. Bäst är ett akvarium, hvar till en fyrkantig glaslåda lämpar sig.

Olga.

Glas- och Porslinsserveriser samt Husgerådsartiklar
i största ural.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

eller åtminstone en mycket stor kupa, om denna form föredrages, om t. ex. 16 liters rymd, med vattenväxter, hvilka lämna den nödiga kolsyran och hvilka äfven ha den fördelen med sig, att vattnet ej så ofta behöfver bytas om. I ett mindre kärl bör vattnet bytas ett par gånger i veckan, i ett större en gång hvarje vecka. Alldeles förkastligt är att i en mindre kupa för prydlighetens skull, placera koraller, hvar på fiskarne ofta skada sig, då utrymmet därigenom förminkas. Kärlt skall ej fyllas med mer vatten än till 2/3-delar. Har man ett någorlunda stort akvarium, behöfver detta rengöras och tömmas endast en gång hvar 5-te vecka. Då vattnet ombytes är att märka, dels att fiskarne ej vidröras med händerna, utan upptagas i ett litet nät, dels att vattnet som utbytes mot det gamla, håller rumstemperaturen, ty fiskarne äro ganska känsliga för temperaturväxlingar. Särskildt då fiskarne stiga upp mot vattenytan för att direkt uppfånga luft, är detta tecken till att de behöfva nytt vatten. Till föda gifves dem finskuret rått eller kokt kött, brödsulor och myrugg. Man bör ej gifva dem för mycket mat på en gång, så att rester kvarligga i vattnet, som därigenom blir grumligt och skämdt. Under november till och med februari månader böra de lefva utan föda, och då de efter denna fastetid matas, bör det ske med försiktighet och ej för mycket. Vattnet behöfver under vintern äfven oftare bytas. Med god skötsel kan guldfisken lefva ända till 15 år.

KÖP LIPTONS TE!

Fourché's Matolja
världsberömd.
Hos herrar specerihandlande.

HERM. MEETHS
Nyheter i
Siden-Bluslif, Spets-Jabots, Tyll-Fiehués, Guipure- & Pointlacs-Kragar.
Regeringsg. 26.

HERM. MEETHS
Nyheter i
Siden-Bluslif, Spets-Jabots, Tyll-Fiehués, Guipure- & Pointlacs-Kragar.
Regeringsg. 26.

Knypplade spetsar, knyppeldynor, knyppelpinnar, knyppeltråd, knyppelmönster erhålles bäst från Fru Charlotte Randels spetsknypplingsaffär, Vadstena. (Firman grundad 1880 och är prisbelönad med 7 silfvermedaljer samt guldmedalj i Paris 1900 m. m.)
Behagfull plastik, mjuka linier, genom nyttjande af **ENGELSKA ANTI-CORSETS** finnas hos Fru Grangren, Narvarvägen 24 Rikstel. 5878.

Eleganta visitkort
Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

Canfield Armlappar.
Utan sömmar. Utan lukt. Vattentäta. Öfvertruffadt skyddsmedel för hvarje klädning
Canfield Rubber Co., Hamburg, Grosse Bleichen 16, Finnas i Stockh. hos Herm. Meeths och J. F. Holtz, i Göteborg hos Herm. Meeths. Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield». Garantibevist medföljer hvarje armlapp.

Prenumerera på KAMRATEN!

JOH. LUNDSTRÖM & Co.
Stenkol, Cokes
Anthracit
Carré-Briketter.
Rikst. 4 27 22 20 20 12
Kontor:
22 Skeppsbron 22
5 Strandvägen 5
1 Parmmätaregatan 1
A. Tel. 22 88 60 19 61 98

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.
Prima knypplade Vadstenaspetsar och fina nåsduksbårder, samt knyppeldynor, knyppelpinnar, tråd, mönster, proffer och trädknappar erhålles om rekvisitioner insändas till Firma A. Ingelotz spetsknypplingsaffär, Vadstena. Prisbelönda såväl inom som utomlands. OBS! Spetsar tillhandahållas från 1 april äfven i Göteborg, Vasaplatsen 9.

Canfield Armlappar.
Utan sömmar. Utan lukt. Vattentäta. Öfvertruffadt skyddsmedel för hvarje klädning
Canfield Rubber Co., Hamburg, Grosse Bleichen 16, Finnas i Stockh. hos Herm. Meeths och J. F. Holtz, i Göteborg hos Herm. Meeths. Endast äkta med vårt skyddsmärke »Canfield». Garantibevist medföljer hvarje armlapp.

Prenumerera på KAMRATEN!

JOH. LUNDSTRÖM & Co.
Stenkol, Cokes
Anthracit
Carré-Briketter.
Rikst. 4 27 22 20 20 12
Kontor:
22 Skeppsbron 22
5 Strandvägen 5
1 Parmmätaregatan 1
A. Tel. 22 88 60 19 61 98

Prenumerera på "IDUN"!
LEDIGA PLATSER.
Genom Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Stockh., etabl. 1887, få bild. flickor, kun. i matlagn., s. m. m. genast goda platser.
Vid Skara högre flickskola
är till ansökning ledig, att tillträda vid nästa hösttermins början, dels en vikarierande lärarinneplats, som eventuellt kan blifva ordinarie; undervisningsskyldighet i matematik, naturlära och modersmålet; lön för den som genomgått högre lärarinneseminarium, eller däremot svarande kurs, 1,000 kronor; dels en lärarinneplats i huslig ekonomi; löneförhållanden: fri bostad med vedbrand, fria måltider i skolköket under pågående termin samt kontant till vidare 500 kronor.
Ansökningar, åtföljda af vederhöriga betyg samt läkareattest, böra till skolans styrelse insändas före den 15 nästa april. Skara den 10 mars 1902.
Å skolstyrelsens vägnar: GUSTAF BRING.

Lärarinnebefattning.
Vid Köpings Elementarläroverk för flickor är en lärarinneplats i franska, engelska och modersmålet ledig att tillträda vid höstterminens början innevarande år. Lön: 1,200 kronor samt bidrag till pensionsafgift.
Ansökningar, åtföljda af afgångsbetyg från Högre lärarinneseminarium jämte tjänstgörings- och läkarebetyg, insändas till styrelsen för läroverket före den 15 april. STYRELSEN.

Lärarinnebefattning.

Vid Hjo samskola
blir till hösten en lärarinneplats ledig. Undervisningsämnen hufvudsakligen matematik och naturkunighet. Lön 1,000 kr. till vidare.
Ansökningshandlingar torde före den 10 april sändas till STYRELSEN.

Föreståndarinneplatsen vid Lindesbergs samskola
är till ansökan ledig den 15 inst. april ledig för vid högre lärarinneseminarium utexaminerad erfaren lärarinna med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i moderna språk eller matematik och mot ett årsarvode af 1,200 kronor, jämte bostad (2 rum) och vedbrand.
Vid samma läroverk och med samma ansökningstid är äfven plats ledig för likaledes från högre lärarinneseminarium utexaminerad lärarinna med undervisningsskyldighet i matematik eller moderna språk och mot ett årsarvode af 1,000 kronor i ett för allt.
Båda platserna tillträdas med nästa läsårs början.
Ansökningshandlingar sändas till Hofpredikanten Dr C. V. Modin, Lindesberg, som meddelar vidare upplysningar. SAMSKOLANS STYRELSE.

Skolföreståndarinna.
Vid privat samskola på landet är föreståndarinneplatsen ledig till hösten. Elefantale: 17 å 20. En medlärarinna. Skolan afser att bereda: gossar för inträde i 3:de klassen af statens läroverk; flickor i 5:te klassen af flickskola. Svar med betyg och rekommendationer sändes märkt »Hösten 1902» under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

Barnkär lärarinna, hälst den som genomgått folkskoleseminarium, erhåller genast anställning vid privatskola i vacker kustort vid Östersjön om betyg och lönevilkor uppgifvas i bref till »T.» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå. Fotografi önskligt.

Värdinnor, Hushållsbiträden, Barnfröknar erhålla goda platser genom Stockholms Nya Förmedlingsbyrå, Kammarkareg. 48, kl. 11-3.

Hushållerskeplats.
Hos mindre läkarefamilj i Norrland finnes plats i vår för en enkel hushållerska, hemmastadd i husliga göromål och kunnig i finare och enklare matlagn. Svar med uppgift om lönevilkor o. rek. under adress »H», Sollefteå p. r.
Lärarinno, Värdinnor, Sällskapsd., Affärs- och Hushållsbiträden, Barnfröknar få platser genom **Norra Inack.-Byrån,** Mästersamuelsgatan 62, Stockholm.
Plats finnes för en bättre, barnkär flicka, att mot fritt vivre vara husmodern behjälplig. Svar till »Halmstads Tjänstekontor», Halmstad.
Ung, anspråkslös, stark och villig, barnkär flicka, får plats som barnfröknar för fem barn mellan 9/2-3 år. Uppgif älter, anspråk, referenser samt fotografi till »T. G. W.» p. r. Järntorget, Göteborg.

(Utdrag. Forts. från föregående n.r.)

Stefanos, afsedt för barn efter 9 månader, har använts i omkring 5 fall och visar sig särskildt vara ett godt näringsmedel och äfvenledes reglerande de tröga aflöringarne. För barn öfver 2 år, svaga mödrar samt konvalescenter af hvarje ålder har Kraft- och Narsaltchokolad med fördel använts och synes särdeles väl fylla en plats bland de för dylika fall så väl behöfliga ben- och blodbildande, på samma gång lätt smältbara näringsmedlen.

Skellefteå den 10 januari 1902.

H. WILH. SJÖGREN, Praktiserande läkare.

Ofvannämnda tre preparat tillverkas af Henrikssons Tekniska Fabrik i Örebro och finnas till salu å alla apotek och hos väl-fournerade specierister.

Kontrollant: Stadskemisten d:r D. S. Hector.

TIDSFÖRDRIF

ARITMORER.

- 6, 7, 9 = fisk, 5, 2, 12 = färg, 2, 9, 7, 8, 3 = svensk besittning, 1, 9, 10, 3, 3, 4, 5 = dumt prat, 1, 9, 7, 3, 12 = åkerbruksredskap, 3, 7, 8, 1 = sällskapsnöje, 1, 2, 11, 12, 4, 5 = är den krossade krukan, 6, 7, 8, 3, 4, 9 = en sorts frukt, 3, 7, 9, 10, 5, 11, 4 = svenskt landskap, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 = svenskt landskap.

FIX.

GADUS' Torskkonserv

består af rent (skinn- & benfritt) okryddadt och osaltadt torsk kött och kan liksom den färska fisken tillagas på olika sätt, allt efter smak.

Se för öfrigt Iduns Hjälpreda för maj 1901!

BOOKSTAFSGÅTA.

(Ny)

a, e, e, o, ö, d, k, k, m, m, n, n, p, r, t. Ofvanstående 15 bokstäfver sammansätts till ett ord (titel). Är detta ord rätt uppställt, så drar man ifrån detsamma hvarannan bokstaf, görande början med den första, och af dessa 8 bokstäfver bildas nu ett nytt ord. En af bokstäfverna får dock först utbytas mot en annan. Äfven från detta nya ord uttages hvarannan bokstaf, och af dessa senare erhåller man — om de sammanställas rätt — ett mansnamn.

ONKEL SET.

VOKALFÖRÄNDRINGS-GÅTA.

Med a jag är en grönklädd mö, Som gärna står vid spegelsjö Och ser med tydligt välbehag Däri sitt eget täcka jag.

Med i jag är en yster pilt, Som allt far fram en smula vildt I ungdomsöfvermod ibland På färden öfver haf och land.

Med å, så håller jag hälst till Bland gädda, braxen, sik och sill, Ty säga hvad man säga må, Så är nog släkten bäst ändå.

Med ö jag gör nog många skral, Men bryggarn ger jag kapital; Jag därför blir i allan tid Ett föremål för ros och strid.

SIBYLLA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 11. CHARADEN: Bra-sa.

IFYLLNADSGÅTAN: Som man bäddar, så får man ligga: 1) Sofia, 2) Solna, 3) Samos, 4) Parma, 5) Porla, 6) Skåne, 7) Kuban, 8) Näfel, 9) Dwina, 10) Idria, 11) Aaloo, 12) Mjörn, 13) Worms, 14) Borås, 15) Lofön, 16) Sänga, 17) Roxen, 18) Emden, 19) Isala, 20) Rohne, 21) Nepal, 22) Pavia, 23) Lagan, 24) Agram, 25) Aisne.

GÅTAN: Paraply. TRIANGELN: 1) marmelad, 2) arealer, 3) rennor, 4) manen, 5) Elon, 6) ler, 7) ar, 8) d.

AKROSTIKONET: Rydberg: rasa, yttra, duns, bistå, enpåk, ruska, gatlif. APOKOPEN: Spånga, spång, spån, spä.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Hilla står ännu på »lärosåpanens» stadium. För detta äro dock icke Iduns spalter afsedda.

Alli Qui. Eder »saga» är ganska kostbar, men tryckbar... ack, nej!

»Lifsfrågan» antages. »En af stockholmsflickorna», som säger sig vara »ombud för många Stockholmsfruar», framställer den önskan, att matsedlarne i Idun måtte tryckas i ett särskildt litet bokformat, ty »om man nu skall taga reda på något, som man minnes stod bland matrecepten, så får man leta igenom hela »gården». Ett särskildt band för matsedlarne kan dock af flera skäl icke komma ifråga. Som vi emellertid gärna vilja tillmötesgå våra ärade läsarinners önskan, så långt det är oss möjligt, ämna vi vid årets slut upprätta ett särskildt bokstafregister öfver de i årgångens Köksalmanacka förekommande recepten, och hoppas vi att detta arrangement skall vara fullt tillfredsställande för både »stockholmsflickorna», »stockholmsfruarna» och alla andra läsarinor, som hämta sina kulinariska inspirationer ur Iduns veckomatsedlar.

FYRTORNETS KONSERVER. DELIKATESSER FÖR SMÖRGÅSBORDET. ANJOVIS, KAVIAR, RÖKT LAX, HUMMERPASTEJ, RÖKTA SARDINER, RÖKT MAKRILL, RÖKT SILL. REKOMMENDERAS!

»Oppus», S. R., Ida Wall, T—s O. Många poeter — föga poesi! »Främling». Goda, aktningvärda synpunkter, dock i Idun redan många gånger framhållna!

N—el. Tack, vid tillfälle. Ann. Y. Tack, skall komma.

B. I. T. Tack! Delvis! A. B. C. är ännu abedarie i författarkonsten. Kom åter, när ni blir utlär.

Rm. K. En »lifsbild» — må vara! Men föga lockande att bjuda vår läsekrets.

Jack Tar. Ni bad om »en hedrande likbegängelse» för eder fantasier »barn», som, om det än tydligt icke var »födt i äkta säng», dock — vi först det så väl — var fadershjärtat kärt. Och vi ha gjort hvad vi kunnat för att ge akten en hög tidig prägel. Den öppnade papperskorografvarn har prydd med många fagra dikternas blomster och en hel procession af andliga anförvarer följde det till dess sista vilorum.

S. M. E. B. Originalt utföres helst 1/2 gång större än den afsedda reproduktionen, först endast en konturteckning i svart. Sedermera erhåller artisten före tryckningen ett afdrag af denna konturteckning för färgernas läggande.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»Helene», Örebro, torde insända ytterligare 60 öre.

»Familjemedlem», Falkenberg. Insänd rest. 50 öre.

X. Y. Z., Hid. Annsen kostar 7,60 för 2 gr, rest. torde omg. insändas.

S. E. 1902. Ins. ytterligare 1 kr.

»20 år», Hudiksvall, torde insända ytterligare 1,10.

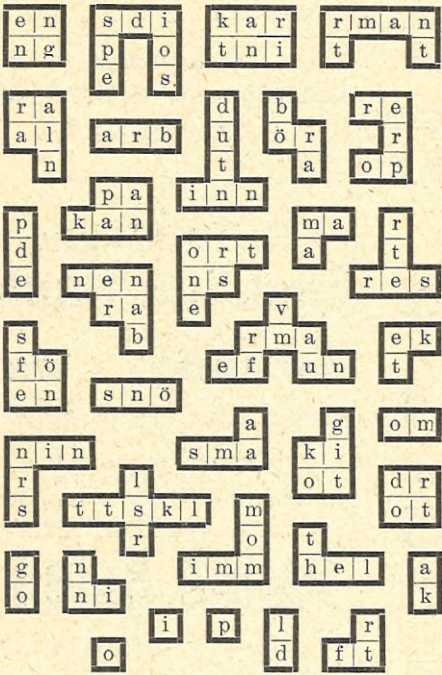
A. B., Domnarfvet. Insänd ytterligare 50 öre.

»Landstös 21». Annsen kostar 2,20 pr gång.

E. V., Visby. 2,80 pr gång.

»Retuse». Ins. ytterligare 35 öre.

MOSAİK.

Vidstående småfigurer sammanfogas till en kvadrat med 12 rutor i såväl längd som bredd. De 12 ord, som därigenom uppkomma, vilja vi beteckna med: 1) hvad man trampar på i fina hus, 2) efterlängtadt i tropikerna, 3) bygger hus, 4) fisk, 5) förening af sportsmän, 6) titel, 7) titel, 8) uppsyningsman, 9) ställföreträdare, 10) någonting som vissa fruntimmer skyllas för, 11) får ej glömmas, när man går på operan, 12) förekommer endast om vintern. Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda namnen på två svenska författarinnor.

SIBYLLA.

Föreståndarinnebefattningen

vid Filipstads elementarskola för flickor är ledig från nästa läsår. Lönen f. n. 1,300 kr. Ansökningar, åtföljda af nödiga kompetenshandlingar och läkarebetyg, insändas före den 10 nästa april till

K. O. TELLANDER, ordf. i skolans styrelse.

För en ung dam,

skicklig i träskärning, läderplastik och konstväfnad, finnes tillfälle att under sommarmånaderna vistas på egendom i södra Vestergötland, mot ett par timmar dagligen undervisa i dessa ämnen. Svar, hälst med fotografi, under adress »X. Y. Z., Hid p. r.

Ledig lärarinneplats

vid Arvika elementarskola för flickor

till kommande läsår. Undervisningsskyldighet högst 28 t. i veckan, företrädesvis i 1:sta och 2:dra förb. jämte några timmar räkning i elementarskolans lägre klasser. Kompetens: högre elementarskola samt småskolelärarinneseminarium eller motsvarande. Löneförhållande: 800 kr. samt pensionsbidrag. Skicklighet att sköta skolans sängundervisning ger företräde och betingar högre lön. An sökningshandlingar, adresserade till Styrelsen insändas före den 8:de instundande april.

Vid Nora 6-klassiga Elementarskola för flickor blir för läsåret 1902—1903 en lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i modersmålet och främmande levande språk i skolans alla 6 klasser. Den, som antages, äger utsigt till fortstående anställning vid skolan. Lönen är 1,000 kronor i ett för allt. Ansökningar, ställda till Skolstyrelsen, skola vara insända inom 2 månader från denna dag. Nora den 1 mars 1902. Skolstyrelsen.

PLATSSÖKANDE.

Kv. Gymnast,

med flerårig praktik, önskar plats i familj. Svar »Van gymnast», Iduns exp.

Anspråkslös,

24 års flicka, som f. n. innehar plats på mindre landegendom, söker plats i enkelt hem i stad eller större samhälle. Sökanden är kunnig i väfnad, klädsöm, matlagning m. m. Svar till »Familjemedlem», Svenska Telegrambyrå, Malmö.

Ung, bildad flicka, af god familj, önskar plats å kontor eller såsom skrifvibräde hos någon tjänsteman, där hon om möjligt kan få bo i familjen och då på samma gång vara såsom sällskap. Sökanden har genomgått sjukklassigt läroverk för flickor samt Smedmans Handelsskola, och en tid vistats i Tyskland i och för öfning af språket. Lön efter förtjänst. Svar emotes under adress »W. 22 år 1902», Iduns exp.

Anspråkslös flicka önskar mot fritt vivre plats i familj. Villig deltaga i husliga göromål. »X. P.», Arvika p. r.

Medelålders kv. postexp. önskar i vår plats, där hon blir ansedd som medl. af familjen, att undervisa barn, hälst i vänl. postm-familj, för att också något deltaga i postgöromål. Innehar nu lärarinnepl. Betyg finnas. Brevsvar till »—m», p. r. Sundsvall.

En enkel flicka önskar plats. Kunnig i hushållsgöromål, matlagning, äfven van vid linnesöm. Tacksamt svar till »Huslig Norrlandska», Iduns exp.

Språkkunnig,

musikalisk, praktisk dam af god familj, önskar plats som sällskap eller värdinna i ett bildadt hem. Ar van vid ungdom. Goda referenser. Svar till »Praktisk», Iduns exp. f. v. b.

Husmodersplats

på sjukhus, sökes af därtill lämpligt, erfaret och väl rekommenderadt 35 års fruntimmer. Svar till »Husmor 1902», Iduns exp.

Husföreståndarinne- eller värdinneplats

sökes af medelålders kompetent fruntimmer. Bästa referenser. Svar till »Karin M.», Treskog, Värmland.

På landet.

En ung flicka, kunnig i hushållsgöromål, språk och allmänna skolämnen, musik och bokföring, söker plats på landet som lektis och hjälpredda i hushållet. Goda rekommendationer. Närmare genom direktör T. Hedlund, Djursholm.

Plats vid hushållsskola, folkhögskola el. i familj sökes af praktiskt bildad flicka, med utmärkta betyg från fackskola i huslig ekonomi samt från förut innehaft plats i familj. Kunnig i sömnad, konstväfn. och fullt kompetent att förestå hushåll. Bästa betyg och referenser. Svar till »Duglig», Tryserum.

20-årig tjänstemansdotter önskar god plats som hushållsbiträde under husmoder. Innehaft dylik och barnförokningspl. Utför konstväfn. Svar »Dotter», Iduns exp.

Kvinnlig gymnast från major Norlanders institut, frisk och stark, önskar plats, hälst vid badort. Svar inom 14 dagar märkt »Gymnast», Snällpostens byrå, Lund.

Ung, anspråkslös flicka, som genomgått fullständigt elementarläroverk och handelskola, är kunnig i stenografi och maskinskrifning, önskar plats vid bruk eller egendom att undervisa mindre barn och hjälpa till med skrifvöromål. Svar till »K. A.», Iduns exp. f. v. b.

Husföreståndarinneplats sökes af fl. af god fam., hos en herre eller änkefru. Kunnig i allt som fordras för ett bättre hems skötande. Utmärkta referenser. Svar till »Tacksam», Ornsköldevik p. r.

Är herreg. ell. bruk önskar bättre flicka pl. att bitr. vid skrifv. och hush.-g. Har genomg. Pählmans Handelssk. och inneh. pl. å herreg. Kunnig i musik och handarb. Är snäll och villig. Bra betyg. Svar till »20 år», Eskilstuna p. r.

Kvinnlig sjukgymnast, utexaminerad från Centralinstituet söker till sommaren plats ant. i familj eller till badort. Svar emotes till »H. H.», Iduns exp.

SJUKGYMNAST.

En ung, rasig gymnast, önskar plats i familj eller medfölja någon dam till badort. Ar kunnig i tyska språket. Goda referenser. Svar till »A. W.», Bjuf p. r.

20-årig bildad flicka önskar i maj plats i bättre hem, hälst på herrgård, för att hjälpa till i hushållet, samt om så fordras äfven hafva tillsyn till barn. Kunnig i handarb., linne- och enklare klädsömnad. Goda ref. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

En ung, bättre flicka, önskar genast plats i godt hem som hjälp och sällskap. Hemmastadd i hushållsgöromål. Svar till »Gladlynt», Liatorp p. r.

Plats som husföreståndarinna hos änkefru, eller hushållsfröken i familj, sökes af bättre flicka, som förut innehaft dylika platser. Utmärkta rekommendationer och referenser. Önskar få anses som medlem af familjen. Svar till »29 år», Iduns exp.

Bildad flicka kunnig i matlagning, bakning, klädsömnad m. m., frisk, gladlynt, barnkär, önskar plats. Svar »Arbetsam och hurtig», Iduns exp.

I alla hushållsbestyr hemmastadd bildad flicka söker plats. Enkel, arbetsam, frisk, glad. Svar »Hurtig» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Anspråkslös, arbetsam, bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning, sömnad, handarb., söker plats. Svar »Villig hjälpredda», Iduns exp. f. v. b.

En bättre, anspråkslös flicka, önskar plats nu genast i god familj, för att vara husmodern behjälplig, med inomhus förekommade göromål. Ar van vid sömnad enkel- och finare handarbeten m. m. Svar till »Hjälpredda», Göteborg p. r.

Plats önskas

i godt och ordentligt hem för en 18-årig, gladlynt, frisk, mycket huslig flicka, van vid arbete och att »ta i» och som genomgått högre läroverk samt kurs i bokhålleri. Sök. är äfven kunnig i klädsömnad. Svar till »Rask och häutig», Iduns exp.

En ung engelska,

som under tre år haft anställning vid större helpension i Dresden, söker till den första nästkommade september plats i familj eller helpension för att företrädesvis undervisa i engelska. Närmare upplysningar kunna erhållas genom Landssekreterare Hallberg i Malmö.

En ung flicka af god familj, som genomgått 8-klassigt elementarläroverk samt i hemmet biträdd med hushållsgöromål, önskar till våren plats i bättre familj att gå frun tillhanda. Ar villig biträda vid skrifvöromål. Önskar blifva ansedd som familjemedlem. Svar till »19 år», Falun p. r.

En ung anspråkslös flicka af god familj önskar mot fritt vivre komma i god familj för att lära och deltaga uti hvad som till husliga göromål hörer. Önskar anses som medlem af familjen. Svar till »Brita D.», Iduns exp.

Ung, anspråkslös flicka, önskar den 1 april plats i familj som hjälp och sällskap. Betyg och rek. kunna företes. Svar till »Helga 20 år», Skara p. r.

En ung, bättre flicka, med god uppfostran, önskar nu genast plats som sällskap och hjälp hos äldre dam eller i familj. Svar till »T. T.», Linköping p. r.

Plats i bättre hem för att lära hushållet, äfven villig att hjälpa till med städning och andra göromål, önskas nu genast af en arbetsam flicka, något kunnig i sömnad o. handarb. Villig betala för sig. Svar till »T. B.», Iduns exp.

Inackordering erbjudes för flickor i en större prästgård på landet, naturskönt och friskt belägen. Svar till »N. N.», Ving.

Inackordering på landet.

Ung bättre flicka önskar som medlem af familjen få komma i godt hem på landet, hälst prästgård, för att lära hushåll. Svar med prisuppgift till »Stina 25», Iduns exp.

En 18 års flicka, som genomgått några klasser i h. elementarläroverk, önskar komma på herrgård eller i prästgård (häst i Norrland eller mel'erta Sverige) för att lära sig hushållet. Ar villig betala något för sig eller också ett par timmar dagligen undervisa några minderåriga barn. Svar till »Familjemedlem», Vallberga station, Halland.

Billig inackordering kan erhållas i enkelt hem på landet, nära järnvägsstation. Svar till »Våren 1902», Iduns exp.

PARIS. Godt familjepensionat. Mme Barré, 70 rue d'Assas, 6:ème arr. Svenska referenser.

Inackordering

i vackert beläget prästhem i Skåne, erbjudes två äldre eller yngre damer till moderat pris. Svar till »Enkelt hem», Hörby p. r.

Inackordering

erbjudes för en ung flicka i ingenjörsfamilj i närheten af sydsvenskt stad. Tillfälle att deltaga i husliga göromål samt undervisning i såväl enkel som konstväfning. Pris 40 kr. pr månad, inclusive fria salta bad. Svar till »R. S.», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Ung svenska,

som vistats åtta år i England, önskar komma i bildad och angenäm, hälst litterär familj i Norge för att tala och undervisa uti engelska språket. Lön fordras ej, men önskas i stället att få för egen räkning disponera tre å fyra timmar dagligen för fortstättandet af egna studier. Svar till »Norge—Sverige», Iduns exp., Stockholm.

Inackordering

erbjudes i ett bättre, godt hem på landet för 3 äldre fruntimmer eller familj under sommaren, mot 60 kr. i månaden, 1/2 mil från Visby, men nära järnvägsstation. Närmare underättelser lämnas under adress

AURA KLINGWALL, St. Wellarfe gård, Roma, Gotland.

Framtid.

En eller två flickor kunna få inackordering i enkelt prästhus för att lära sig rationell hönssodling. Svar till »Hönssodling 50» under adr. S. Gumælii Annonbyrå.

Inackordering mottages i en prästgård i Vestergötland. Närmare meddelanden af »A. B.» adress Faringe, Ora.

Konfirmander.

Under instundande sommar kunna 3 å 4 flickor erhålla konfirmandsundervisning tillsammans med min dotter. Vidare underrättelse genom bref.

Jönstberg d. 1 mars 1902. K. L. Asproth, Kyrkoherde.

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvisitera profver från den gamla välrenommerade **Sidenfirman**

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrers sidenfabrik.)

Pellerin's Margarin
är bäst!

De bästa sidentygerna

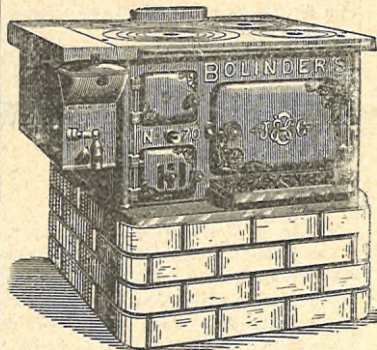
Nyheter i största urval direkt från fabriken.

SPARA ÖGONEN!

Barnängens Skrif- & Copiebläck

Använd därför alltid med dess milda, behagliga och för ögonen alldeles oskadliga färg!
OBS! Juryns 1:sta Guldmedalj i Lübeck 1895. Guldmedalj i Bruxelles 1897.
Det enda bläck, som erhöill Guldmedalj i Stockholm 1897.
Guldmedalj på Världsutställningen i Paris 1900.
OBS. Det enda icke franska bläck, som erhöill så högt pris.

BOLINDERS nya spisar

Patent- och Mönsterskydd.

Härmed vilja vi fästa 'allmänhetens uppmärksamhet vid att vi nu utsläppt i marknaden en serie spisar, tillverkade efter helt och hållet nya modeller och med ny utstyrel.

Spisarne kunna eldas med ved, kol eller torf.

J. & C. G. Bolinders Mek. Verkst. A.-B., Stockholm.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.

Rikstelefon: 179.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Margarin-Aktiebolaget ZENITH'S

Gräddmargarin och Vanliga Margarin.

Högsta märket, gräddmargarin kvaliteten »Zenith», är i smak och arom samt lämplighet för bak och matlagning fullt jämförlig med finaste natursmör.

Högsta utmärkelse, Guldmedalj, i Gelle 1901.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF

(Öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)

innehållande ca 1,650 st. skåpäck. Arliga hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning — Kassafack

från 15 kronor för år.

Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatsafdelningen**.

F. UHNÉR & C:o,

15 Birger Jarlsgatan 15,

slutförsälja tills vidare hela lagret af

Möbeltyger, Mattor, Gardiner etc.

OBS! Delvis under inköpspris.

STOMATOLTANDBORSTEN

är böjd efter kåkbågen. Borsta tänderna i deras längdriktning.

Stomatoltandborsten.

En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvar för **Stomatoltandborsten** också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filter, portier, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt eller till ombud edra plagg, som tvättas kemiskt, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod.
OBS! Enda anstalt i Sverige, hvilken som specialité uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning

Polytekniskt Institut * i Hessen Friedberg vid Frankfurt a. M.

Program kostnadsfritt. Pröfnings-kommissar.

I. **Industri-Akademi** för maskin- elektro-byggnads-ingenjörer och byggmedel. 6 akademiska kurser.
II. **Teknikum** (mellan-fack-skola) för maskin och elektrotekniker. 4 kurser.

Sommarbostad.

Vid Rönninge järnvägsstation finnes att hyra en särdeles vackert och väl belägen möblerad våning om 3 eller möjligen 4 rum och kök, skänkrum, skafferi och källare, passande för mindre familj. Stor, öppen veranda. Närmare upplysningar å Iduns exp., kassakontoret, Allm. Tel. 61 47 eller Allm. Tel. Rönninge nr 10.

Tidaholms Fantasmöbler,

rikhalt. urval i fornord. stil. Fullst. rumsmöblemang ut-föras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster** för glödbrenn. o. kullerering uppläggas, glödbrenning verkställes. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Mot mjäll,

skäggschamp m. fl. hårsjukdomar är salubrin ett bepröfvadt, pålitligt medel. På grund häraf och då det är ett utmärkt medel mot **sårnader** och flera slags **ekzem** samt till att **hålla huden frisk**, har det vunnit stor användning till härets vård och förhindrande af härets affallande.
Mot etterapningar varnas! Efterse uppfinnarens, fil. doktor P. Håkansson's namn, varumärke och bruksanvisning!
Salubrin tillhandahålles i parfym-, spejeri- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

KNEIPP BADEN, vid Norrköping Kurort. Vattenbehandling m. m. Öppen året om.

Musikinstrument och strängar af alla slag levereras direkt från fabriken till billigaste priser under garanti.
Ernst Reinh. Voigt Markneukirchen J. 38, Sachsen.
Kataloger på danska språket gratis och franko. Messingssexetter af tyska och svenska modeller

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Härets vård. En frisör som under 50 års tid vid utöfningen af sitt yrke använt många i handeln förekommande både in- och utländska hårmedel, skriver: att mot seborrhé, mjäll och dylikt hvaraf härets affallande beror, finnes intet så verksamt som **Ziwertz' Extrakt Vegetal**. Finnes till salu hos frisörer och i välförräddade parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör **J. A. Ziwertz** i Göteborg. Aterförsäljare erhålla rabatt.

Capsuloids af järn som blodet dagligen kan absorbera.
frambringa en rikedom på nytt friskt blod, hvarigenom de förmå att bota anemi, bleksot, dålig matsmältning och förstoppning och alla andra sjukdomar, som härröra sig från en försvagad blodkonsistens.
Till Capsuloid Comp. 20/12 1901.
Jag har intagit 4 1/2 ask Capsuloids och finner nu att det ständiga springandet upp och ned i trappan icke längre tröttrar mig det minsta, ehuru jag såsom hotelluppsare är strängt upptagen från kl. 7 på morgonen till midnatt och sällan får vistas i friska luften. Då Capsuloids så betydligt stärkt mina krafter, skall jag fortfara att bruka dem, till dess jag återvunnit en fullkomligt frisk ansiktstyg.
Hötel Rydberg, Stockholm.
WILHELM HENCK.

Capsuloids erhållas å alla apotek å kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik **Capsuloid Company**, 31 Snow Hill, London.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,

Hufvudkontor: Regeringsgat. 1,
Afdelningskontor: Hötorget 8.
Högsta depositionsränta ... 4 1/2 %
Sparkasseränta ..... 4 %
Checkräkningsränta ..... 2 %
Kreditvränta ..... 5 %

Bankaktiebolaget Stockholm—Öfre Norrland,

6 Drottninggatan 6.
Hushållräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Första klass Privathotell

en och två trappor upp
8 Birger Jarlsgatan (f. d. 10),
Stockholms förmästa gata,
Rikstelefon 44 01. — Allm. Telefon 125 39
Edla Carlsson.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37
Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.
Rekommenderar 30 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.
Knut Fagerström

Sibbe Malmbergs Fotografiatelier

6 Barnhusgatan 6
Artistiskt utförda porträttförstoringar m. m. Allm. tel. 164 27.

50 st. de vackraste vybrefkort från

Värmland, hvaribland John Ericssonsmonumentet, E. G. Geijers födelsehem, Tegnérummet i Råmen m. fl. för tillsammans 3 kronor, mot förut insändlikvid. Priskurant å vykortsalbum tillhandahålles på begäran.
Vybrefkort besvaras fränkerade mot 15 öre i frimärken.
Broneliska Bokhandeln, Filipstad.

BRA! BILLIGT!

Promenaddräkter (Jaquett och Kjol) efter beställning af utm. goda varma tyger från 35 kr. i ett för allt.
FRU ÖRNS ATELIER,
19 Tunnelgatan.
Obs! Bal- och Supédräkter. Vätkänd, eleg. stil.

Billbergs Pianofabriks,

Kongl. Hofleverantör, Göteborg,
senast i Gelle 1901 med Guldmedalj prishelönta **FLYGLAR** och **PIANINOS** säljas till fabrikspris på fördelaktiga villkor under verklig garanti.
OBS! Respektabla ombud antagas.

Toilettpapper,

af bästa kvalitet, sändes mot efterkräft i paket å 2 eller 5 kr. fraktfritt pr järnväg från **Bäckhammars Nya Aktiebolag**, adr. Värml. Björneborg.

God biförtjänst

kunna damer med referenser erhålla, om de åtaga sig agentur för god kinesiskt the. Hög provision. Svar märkt »Officersfru 1902», p. r. Norrköping.